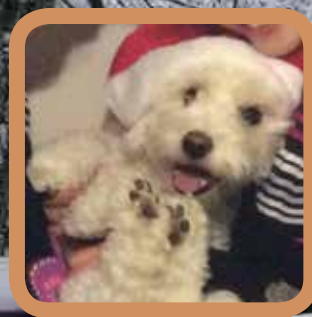

Koroiset

4/2015

Koroinen | Röntämäki | Halinen | Oriketo | Metsämäki

Nelli osallistuu eläinten joulurauhaan s. 5

Jaakko ja Kaisa saivat toisensa s. 8

Soutajamestari valittiin Halisukoksi s. 16

KoroiSet ilmestyy

Neljä numeroa vuodessa:
vuonna 2015 maalisk., touko-,
syys- ja joulukuussa

Jakelu

5500 kpl, jaetaan kotitalouksiin
ja yrityksiin seuraavissa Turun
kaupunginosissa: Koroinen,
Räntämäki, Halinen, Oriketo,
Metsämäki

Julkaisijat

Halinen-Räntämäki -seura,
Halisten omakotiyhdistys, Hamaron
pienkiinteistöomistajain yhdistys ry,
Maarian seurakunnan Itä-Maarian
alueneuvosto, Turun kristillinen
opisto, Elävän Kulttuurin Koroinen

Vastaava toimittaja

Tapio Jokinen,
puh. 050 572 2530,
jokinen.tapio@netti.fi

Toimitussihteeri

Tytti Issakainen

Toimituskunta

Ann-Christin Antell, Toni Ekroos,
Tytti Issakainen, Tapio Jokinen,
Johanna Lampinen, Timo Leino-
nen, Jussi Nurmi, Pertti Pussinen,
Pirjo Ranti, Laura Tikkanen, Virpi
Lummevu

Toimitus

aineisto@koroinen.fi

Kansikuva

Maarian pappilan portti on auki
talven tulla. Kuva: Pertti Pussinen.

Ulkoasu

Janne Peltonen

Painopaikka

Finepress Oy, Turku

Ilmoitusmyynti

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530,
jokinen.tapio@netti.fi

Ilmoitusaineistot

Valmis ilmoitusaineisto pdf-muo-
dossa osoitteeseen ilmoitukset@
koroinen.fi viimeistään 2 viikkoa
ennen lehden julkaisuviikkoa

**Ilmoituksen suunnittelu
ja tekstiladonta**

Ilmoituksen taitto- ja muutostyö:
50 e/tunti, yhden tunnin veloitus on
minimitaksa. Aineisto osoitteeseen
ilmoitukset@koroinen.fi viimeistään
2 viikkoa ennen lehden julkaisu-
viikkoa.

Maksuliikenne

Liedon Osuuskassa
471330-230411

Lehden vastuu

Ilmoituksen julkaisemisesta
sattuneesta virheestä lehden
suurin vastuu rajoittuu ilmoituk-
sen hinnan korvaamiseen. Lehti
ei vastaa virheestä, joka ai-
heutuu esim. puutteellisesta tai
virheellisestä ilmoitusaineistos-
ta, puhelinvälityksestä tapah-
tuneesta väärinkäsityksestä tai
epäselvästä käsikirjoituksesta.

Ilmoitushinnat

koko sivu	2310 e
puoli sivua vaaka	1265 e
puoli sivua pysty	1265 e
1/4 sivua	700 e
1/8 sivua	350 e
1/16 sivua	175 e
1/32 sivua	90 e

Alennukset

Vuosialennus 20%
(neljä lehteä/vuosi)

joutsen-
merkki
tähän!

pääkirjoitus

Puhdasta joulua

Kesällä alkanut Orikedon jätteen-
polttolaitoksen purku on mennyt
hyvin. Paikat on siivottu mallik-
kaasti.

Purkamisen takana on alueen
asukkaiden kymmenen vuoden
ponnistus. Asukkaat saivat selkä-
voiton.

Ekokem on suunnitellut Saloon
suurta jätteenpolttolaitosta ko-
ko Lounais-Suomen talousjätteitä

varten. Hanke on nyt vastatuules-
sa jätteenkuljetusta koskevan kil-
pailutuksen vuoksi. Yksityiset kul-
jetusyritykset vastustivat hanketta.
Markkinaoikeus hylkäsi jäteyhtiöi-
den hankintarenkaan sopimuksen
jätteenkuljetuksesta ja ratkaisi kil-
pailutuksen yksityisten hyväksi.

Fortumilla on rakenteilla moni-
voimapolttolaitos Naantaliin. For-
tum on saanut ennakkoluvan polt-
taa laitoksessaan lajiteltua jätettä.

Oletan, että siellä poltetaan jatkos-
sa muutakin jätettä.

Mutta nyt kun Orikedon jätteen-
polttolaitos on purettu, asialle on
tullut tällä seudulla piste. On syy-
tä jouluriemuun.

Hyvää joulua!

Tapio Jokinen
vastaava toimittaja

Joulun valoa Koroisten niemellä

Koroisten niemen vanhan piispankirkon
ristillä pidetään jo perinteeksi muodostunut
tunnelmallinen jouluhartaus keskiviikkona
16.12. kello 18. Ohjelmasta vastaavat **Mik-
ko Laurén, Mika Ketola ja Tero Niemi.**

Ota mukaan oma lyhty. Tuot lämmintä va-
loa vuoden lyhimpien päivien tummuuteen
joulun suurta valoa odotellessa.

Historiallisella Koroisten niemellä on
sytytetty kynttilöitä ja lyhtyjä jo vuosisatoja
sitten. Siellä sijaitsee Suomen hallinnollinen
ja kirkollinen keskus 1200-luvulla. Arke-
ologisissa kaivauksissa niemeltä paljastui
1900-luvun alussa piispanlinna ja -kirkko,
kolmen piispan haudat sekä lukuisasti
 muita hautoja.

Arkeologinen tutkimus jatkuu yhä. Parhail-
laan työryhmä inventoi Koroisten niemen
löytöjä.

Hauskaa tiedossa Halisissa ja Q-vuorella

Halisissa on paljon nuoria
ja virtaa riittää. Mutta
tuntuuko joskus siltä, ettei
löydy kunnon tekemistä tai
paikkaa, jossa vaikka vaan
ihan hengaila?

Kyllä löytyy, kun suunni-
tellaan yhdessä! Halisten
Kerhotilassa Kardinaalinka-
tu 3 P:ssä siihen on mah-
dollisuus. Olemme avoinna
Halisissa joka maanantai
kello 17–21 ja perjantaisin
Q-vuoren nuorisotalolla
kello 13–20. Porukka
koostuu 13–18-vuotiaista
nuorista. Sinäkin mahdut
mainiosti sekaan.

Halisissa voidaan yhdessä
pelailla vaikka lautapelejä
ja biljardia ja suunnitella,

mitä kaikkea kivaa yhdes-
sä tehtäisiin. Q-vuorella
voi pelailla Play Stationia,
pingistä, lautapelejä...

Toimintaa pyörittävät
SPR:n nuoriso-ohjaajat,
kaupungin tarjoamissa
tiloissa, SPR:n arvojen
mukaan – mutta siitä
enemmän KoroiSet-lehden
seuraavassa numerossa
helmikuussa.

Tule mukaan! Kerron mie-
lelläni lisää.

Tuula Virtanen
Nuoriso-ohjaaja,
SPR Varsinais-Suomen piiri
Puh. 040 775 6055,
020 701 2421
Tuula.virtanen@redcross.fi

Oikaisu edelliseen numeroon

Maarian kaupunginosaviikolla
14.8. maarialaiset kirjailijat **Heikki
Eitakari (oik.), Mauri Kivelä ja
Raimo Lähteenmäki** esittelivät
teoksiaan. Valitettavasti lehden
3/2015 kuvatekstissä Heikki Eita-
karin nimeen oli pesiytynyt virhe.
Pahoittelemme tapahtunutta.

M-L Haapa-aho

tervehdys

Joulun sanoma on uusi mahdollisuus

Kauneimmat joululaulut,
vuosisatoja vanha kirkko,
Maarian kirkko – sukupolvet
toisensa jälkeen ovat tulleet
jouluna kirkkoon Jeesuslapsen
seimen äärelle. Toinen tuo kii-
toksansa, toinen ahdistuksensa
ja murheensa. Seimen äärel-
le saavat kaikki tulla, ja siinä
kaikki ovat samassa asemas-
sa: lapsi ja aikuinen, rikas ja
köyhä, työssä käyvä ja työttömä,
kantasuomalainen ja maahan-
muuttaja. Seimelle saapuva
saa kokea ja tuntea: Sinulle on
syntynyt Vapahtaja, joka on
Kristus Herra.

Istun kirkon penkissä ja lau-
lan koko sydämestäni: ”Enke-

li taivaan...” Arkakin uskaltaa
laulaa, kun meitä on yhdessä
monta. Saa olla ja laulaa, eikä
kukaan osoita ovea ja sano, että
tähän kuoroon sinua ei kaivata.
Vapahtajan ristin juurelta ei aje-
ta pois. Siinä saa kokea ihmeen.

”Ystävänä, sinun syntisi on
annettu anteeksi.” Totta se on.
Ihmettele ja iloitse. Parhaat päi-
vät ovat vielä edessä.

Nousen seisomaan yhdessä
muiden kanssa, vaatteet kahise-
vat ja virren veisuu voimistuu:
”Nyt Jumalalle kunnia...” Kat-
se kääntyy omasta itsestä kohti
Jeesuslasta ja Hänen kauttaan
kohti lähimmäistä, sisartani ja
veljeäni Jeesuksessa Kristuk-
sessa.

Kun lähden kirkosta, mietin
enkelin tuomaa hyvää viestiä.
Minulle, meille on syntynyt Va-
pahtaja, joka on Kristus, Herra.
Hän tuo mukanaan parhaat lahjat
elämään: toivon, ilon, kiitoksen
sekä elämän kaikkein suurim-
man voima – rakkauden.

Ihmetellään ja iloitaan yhdes-
sä jokaisesta päivästä. Joulun
sanoma on uusi mahdollisuus
meille jokaiselle.

Hyvää joulua toivottaen, siuna-
usta elämäsi ja kotiisi rukoillen,

Katri Rinne
Maarian seurakunnan kirkkoherra

Kuinka kiinnostuksen politiikkaan on pitkässä juoksussa käynyt? Turkulainen puoluetutkija Rauli Mickelsson Halisista on julkaissut uuden kirjan Suomen puolueista. Vapauden ajasta maailmantuskaan on poikkeava siinä mielessä, että se kattaa puolueiden koko laajan historian.

Journalismia kritisoiva, Turun Sanomissakin työskennellyt **Tuomas Muraja** sanoo alati vähenevän kiinnostuksen politiikkaan olevan media syytä.

– En tyydy siihen ollenkaan: oikeastaan on käynyt päinvastoin, sanoo puoluetutkija, valtiotieteiden tohtori **Rauli Mickelsson**. – Koko analyysi, että kiinnostus politiikkaan olisi vähentynyt, on väärä. Mielestäni se on lisääntynyt. Enkä ole yksin tätä mieltä.

– Jatkuvasti tuodaan näitä kansalaisaloitteita ja kerätään nimiä, se kertoo ihan muusta kuin kiinnostuksen vähene- misestä.

Uusia toimintatapoja pitäisi löytää

– Puolueitten pitäisi mu- kautua tilanteeseen, Rauli Mickelsson pohtii. – Lähtisivät siitä, että kun on olemassa kaikenlaisia liikkeitä, vaikkapa tasa-arvoisen avio- liittolain puolesta, puolueet reagoisivat asiaan ja olisivat ikään kuin vaikuttamiskent- tänä ja voisivat tarjota mah- dollisuuksia ja tiloja näille porukoille ja kaikkea tällais- ta. Ne ehkä voisivat keskit- tyä enemmän edustukselli- sen politiikan tekoon.

– Puolueet voisivat avata omaa toimintaansa, järjestää tilaisuuksia niistä asioista, mistä päättävät valtuustoissa

ja eduskunnassa, ja miettiä niitä ja avata koko se val- mistelu paremmin mitä se on nykyisin avattu, suosittaa Mickelsson.

...mutta perinteinen jär- jestöpuolue on pienemäs- sä, ollut pienemässä jo 30 vuotta. Eivät ne kuitenkaan minnekään tule häviämään. Aina tulee olemaan poru- koita, jotka äänestämään ryhtyessään ovat samaa mieltä ja rupeavat kokoon- tumaan yhteen ja siitähän kaikki puolueet ovat alka- neet, ruotsalainen, suo- malainen ja nuorsuomalai- nen...

Maanläheisyys puree

Entä onko media nostanut esille populismin?

– Juu, siitä on Turun yli- opiston poliittisen histori- an tutkimuskeskuskin tehnyt tutkimuksia. Tuloksena oli, että media reagoi aika riva- kasti aina näihin aiheisiin, mitä Timo Soini otti esille. Piti aiheita esillä, niin kuin eurokriisiä ja maahanmuut- tokielteisyyttä, ja aika taval- la pitikin, puntaroi tutkija Mickelsson.

– Ennen 2011 vaaleja ai- na oli ollut aika kritiikitöntä perussuomalaisiin suhtautu- minen mediassa. Voisi sanoa, että se oli aika varo- vaista.

– Puoluetta ei välttämät- tä otettu tosissaan, ei uskottu

Puoluetutkijan lenkkimaasto kiertele Halisten perukoilla. Rauli Mickelsson on viihtynyt Halisten Hehtokadun alueella, ensimmäisessä talossa kymmenen vuotta ja nykyisessä, aivan edellisen viereisessä, viitisen vuotta.

Puoluetutkija Halisista: Poliitikka kiinnostaa – puolueet eivät...

näin kovaan perussuomalais- ten nousuun.

Soini on poikkeuksellisen vapaasti saanut myös röki- tellä muita puoluejohtajia.

– Mutta kyllä muissa puo- lueissakin on vikaa. Pide- tään toimistoja ja kabinetteja jossain kerrostalon kolman- nessa kerroksessa ja opetel- laan puhumaan vaikeata vi- rastokieltä. Perussuomalaiset ostaa jokaiselle 350 puolue- osastolle teltan. Ne toreille pystyyn, ja sinne saa men-nä purkamaan sydäntään, ja heille vastataan: ”Juu, ilman muuta pyrin korjaamaan tä- män asian.”

– Soinin retoriikka on ai- ka maanläheistä. Tarttuu kouriintuntuvasti aina ihmi- sen tavalliseen elämään ja luo maskuliinista mieskuvaa ja kaikkea muuta. Se var- maan on purrut.

Pettymys voittaa karisman

Mutta väsykö karisma?

– Ainahan sitä sanotaan, että karisma väsy. Voi hy- vinkin olla, että Soinin ka- risma on alkanut väsähtää, kun kannatus on mielipide- tiedusteluissa laskenut. **Max Weber** sanoi jo 1900-luvun

alussa, että karisma väsy.

– Karisma on sitä, että jo- ku johtaja lupaa paremman huomisen, mikä menee yli tällaisen arkipäiväisen aher- ruksen, ja sitten kun sitä ei tulekaan, niin ihmiset pettyy ja lyö hanskat tiski.

Politikoinnin uudet kanavat

Kuinka suuri murros poliit- tisessa osallistumisessa on menossa?

– Puolueet ja yhteiskun- nallinen todellisuus vastaa- vat entistä heikommin tilan- netta. Aiemmin oli melkein puolue-monopoli. Ne olivat kansalaisten osallistumi- sen paikkoja – nyt rinnalle on tullut kaikkea muutakin juttua.

– Kaikki ”liikkeet” tu- li ensiksi 30 vuotta sitten, syntyivät puolueiden ul- kopuolelle. Sen jälkeen on tullut eräänlainen ”tee se itse”-politikointi ja nyt on tullut tämä nettiosallistumi- nen. Jonkun yhteiskunnalli- sen idean kanssa ei mennä välttämättä enää minnekään puolue-toimistoon, vaan läh- detään siitä, että perustetaan vaikka nettisivusto, kerä- tään nimiä johonkin kansa-

laisaloitteeseen (sitä voidaan markkinoida puolueillekin, mutteivät ole ensisijainen kohde) ja halutaan saada se asia läpi.

– Puolueet ovat kuihtu- neet, koska ihmiset ovat ru- venneet politikoimaan muu- ta kautta.

Miten käy hallituksen?

Miten viime tapahtumien valossa voi arvioida nykyi- senlaisen uudentyypin hallitustien jatkoa?

– Sitä on ihan tosi vai- keata sanoa, mutta kyl- lä tässä hurjasti on paineita ollut, Rauli Mickelsson ar- vioi. – Kaikkea yrittämistä ja perään epäonnistumisia. Muun muassa nyt toteutu- neita laajahkoja mielensoi- tuksia ei ole ollut kymme- niin vuosiin. Vaikuttaa jo epävarmemmalta **Jyrki Ka- taisen** hallitukseenkin ver- rattuna.

– Perussuomalaiset on heikoin lenkki tässä halli- tuksessa, ja jos se joutuu painamaan paniikkinappulaa ja muuttaa retoriikkaansa populistisemmaksi, niin kyl- lä se tarkoittaa hallitusyh- teistyön vaikeutumista. Hal- litus tulee voimattomaksi ja

se voi tarkoittaa kriisiäkin. Jos vaikka perussuomalaiset luopuisi, niin se ei välttä- mättä tarkoittaisi uusia vaa- leja, voi vain vaihtua uusi puolue vapautuneelle pai- kalle. Voidaan vain speku- loida, mitään varmaa ei voi sanoa, kommentoi Mickel- son.

Maapallo puolueiden kenttänä

Minkälaisia puolueemme ovat 20 vuoden kuluttua?

– Avoimempia, puolue- tutkija Rauli Mickelsson sa- noo ja visioi tulevaisuuden puolueita:

– Suomen rajat ylittä- viä, euro- ja globaalei- hin asioihin paneutuvia, maailmanlaajuisiin politi- kan teon paikkoihin – mik- sei sinnekin voi muodostua puolueita. Nämä voisivat muodostaa jonkinlaisen vai- kuttamisen verkoston. Glo- baaleja puolueita voi syntyä vaikka vaihteeksi loivem- man ilmastopolitiikankin ajamiseen...

Teksti: Jussi Nurmi
Kuvat: Timo Leinonen

– Puolueiden jäsenmäärä oli vuonna 1980 huipussaan. Nyt jäsenmäärä on enää puolet siitä ihan absoluuttisesti, vaikka aikuisten määrä Suomessa on kasvanut aika tavalla. Puolu- eiden kautta vaikuttaminen onkin todella vähentynyt, tilittää Rauli Mickelsson Turun yliopiston työhuoneessaan. Mickel- son pääsi aikoinaan yliopistoon opiskelemaan ei-ylioppilaiden kiintiöstä ja väitteli valtiotieteiden tohtoriksi vuonna 1999.

WP KATSASTUS **TERVETULOAA**
6 vuotta!

Kotimaista yrittäjävetoista katsastusta Liedon Tuulissuolla!

Jouko Pursiainen *Ville Wignen* **KATSASTUSTARJOUS**
 henkilö- ja pakettiautoille **39€**
 + mahd. päästöttestit
 Bensa 15€, OBD 10€
 ja diesel 25€

Tarjous voimassa joulukuun loppuun asti.

WP-Katsastus Oy
 Tuulissuontie 34, Lieto • puh. (02) 436 4300
 www.wp-katsastus.fi

Av. ma-pe klo 8-17

Nummenmäen apteekki toivottaa asiakkailleen hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta!

Palvelemme vuoden jokaisena päivänä,
 myös joulun aikaan!

24.12. klo 8.30–15
 25.–27.12. klo 12–18

NUMMENMÄEN APTEEKKI

Hämeentie 24, 20540 Turku puh. (02) 2764 740
 Tyksin T-sairaala vastapäätä
 Avoinna ark. 8.30–21, la 10–18, su ja pyhäpäivät 12–18

Hei kaikki! Muistatteko vielä Pullervo Pöllön, Nummen kirjaston yövähdin? Pullervo vartioi kirjastossa öisin ja tapaa kirjastossa käyviä esikoululaisia päivisin.

Pullervo ei ole tarinoinut pitkään aikaan eikä nytkään halunnut avata nokkaansa. Hän antoi minulle luvan kertoa kuulumisiaan.

Olen Tellervo, Pullervon sisko, ja asun Helsingissä. Muistatteko, kun kävimme sisarusten kanssa Turussa katsomassa kaikenlaisia korkeita rakennuksia?

Pullervo jaksaa tavata eskareita, mutta muista tehtävistään hän oli huolestunut. Pullervo kertoi, että hänellä on menossa ABC:t vai oliko se YK:t, taisi sittenkin olla yt:t.

Olin jo ilahtunut, kun luulin kirjaimista, että Pullervo on viimeinkin opinut lukemaan. Näin ei kuitenkaan ole, vaan se tarkoittaa, että työaika muuttuu.

Aikaisemmin Pullervolla oli vapaat viikonloput ja hän sai lennellä kirjastossa perjantai-illasta maanantai-aamuun sekä pitää silloin

Pullervo Pöllön pulmia Nummen kirjastossa

pitkiä juhlia kirjojen hahmojen kanssa. Nyt hänen työnsä muuttuu jokaiseksi ja omatoimiseksi. On ihan eri asia vahtia kirjastoa seitsemänä lyhyenä yönä viikossa ja lisäksi pitää osata laskea!

Pullervo osaa vähän laskea, tosin minä osaan paljon paremmin. Pullervo osaa numerot yhdestä seitsemään. Minä osaan laskea ainakin tuhanteen.

Minua varmaan tarvitaan täällä Pullervon tukena aika pitkään. Olisi kiva palata kotiin Helsinkiin. Siellä vietetään mukavia yöjuhlia kirjastoissa, kun lapset tuovat lelujaan meidän seuraksi.

Pullervo pyysi minua opettamaan hänelle lisää numeroita, kun keran osaan niitä niin paljon.

Numeroita tarvitaan, kun Pullervon pitää päästää ihmisiä sisään viikonloppuna, jos he ovat unohtaneet salaisen tunnusnumeron. Minusta tämä on aika paljon vaadittu meiltä Pöllöiltä, onneksi olemme tarkkanäköisiä ja hyviä urkkimaan salaisuuksia.

Aion opettaa Pullervolle numerot 8 ja 9. Ja nolla. Sekä kaikki niiden yhdistelmät.

Minusta alkaa tuntua, että tuhanteen laskeminen ei riitä. Taidan itsekin tarvita tukevaa opetusta, vai opetavaa tukemista ja ainakin tukevaa talviruokaa, jotta selviämme tästä omatoimisuudesta Pullervon kanssa.

Kuulette meistä, jos selviämme!

Toivoo Tellervo.

Maarian Myllyojalla Tapahtuu

c/o Marja-Liisa Haapa-aho
 Paimlantie 374, 20460 TURKU
 ks. www.goldenage.fi/ruusuportti
 ruusuportti@gmail.com
 Tilaisuudet järjestää Ruusuportti ry
 Tervetuloa

HUIPPUTARJOUKSI!

www.rinta-jouppi.com

ja

www.auto.fi

yli
2500
 vaihto-
 autoa

yli
350
 matkailu-
 ajoneuvoa

Kaikista voit tehdä kaupat myös meillä. Tervetuloa!

TURKU, Piiskakuja 10
 puh. 020 777 2430

Netissä yli 2500 ajoneuvoa:
www.rinta-jouppi.com
 tai www.auto.fi

AVOINNA
 MA–PE 9–18, LA 10–15

Rinta-Joupin Autoliike

Puhelun hinta 0207-alk. numeroon lankapuhelim. 8,28 snt/puhelu + 7 snt/min (alv 23%), matkapuhelim. 8,28 snt/puhelu + 17 snt/min (alv 23%)

Sujuvaa apteekkipalvelua
 matkasi varrella

**Raunistulan
 Apteekki**

Meille on helppo tulla!

Ilmaiset parkkipaikat oven vieressä

Invapaikka, pyörätuoliluiska ja
 automaattiovet

Avoinna: arkisin 9–19 ja lauantaisin 9–15

Autistenkatu 1, Turku (Satakunnantien varrella)
 p. 02 231 7728 | www.raunistulanapteekki.fi

Venla ja Aada Vaaherkumpu ovat saaneet Nelli-koirasta älykkään ja hauskan ystävän.

Virnamäellä julistetaan eläinten joulurauha

Eläinten joulurauhanjulistusta vietetään sunnuntaina 20.12. kello 17 Virnamäellä, Halisissa.

Kokoontuminen tapahtuu Valkimyllynkujan ja Kalloistenkadun kulmassa.

Joulurauhan julistaa tänä vuonna kirjailija **Tytti Issakainen** ja seurakunnan tervehdysten tuo Katariinanseurakunnan pastori **Juhana Markkula**. Trumpettia soittaa **Pekka Vaaherkumpu**.

Tilaisuuden jälkeen tarjotaan glögiä ja pipareita.

Tapahtuman järjestää Maarian seurakunta, Katariinan seurakunta ja HalisSeura.

Nelli rakastaa seuraa

Eläinten joulurauhan julistukseen osallistuu tänä vuonna **Nelli**-koira.

Nelli on rodultaan Coton de Tuléar. Tämän koirarodun yleisvaikutelma on, että se on pienikokoinen, pitkäkarvainen seurakoiri, jolla on valkoinen puuvillamainen karvapeite. Sen silmät ovat pyöreät ja tummat ja ilme on eloisa ja älykäs. Luonteeltaan se on iloinen ja tasapainoinen sekä hyvin seurallinen ihmisten ja toisten koirien parissa.

Nelli täyttää kaikki tämän koirarodun ominaisuudet.

Taitava temppujen tekijä

Nelli muutti Vaaherkummun perheeseen kolme vuotta sitten. Nelli on perheen ensimmäinen koira.

Vaaherkummut kuulivat tästä koirarodusta sukulaisiltaan, joilla on samaa rotua oleva Sissi-koira. Nelli on haettu kasvattajalta Toijalasta.

Perheen tytöt **Venla** ja **Aada** ovat saaneet Nellistä uskollisen ystävän, joka on aina valmis hauskanpitoon.

Nelli on älykäs ja hoksaava koira, ja tytöt ovat opettaneet Nellille muutamia temppuja. Nelli osaa hypätä vanteen läpi sekä pujotella tuolien välillä agilityä. Nellillä on myös oma DogSmart-koirapeli, jossa hän saa selvittää, missä herkut ovat piilossa.

Nelli on koko perheen lellikki, joka on sulattanut kaikkien perheenjäsenten sydämet.

Teksti: Saara Markkula
Kuvat: Johanna Vaaherkumpu

Turun KOTIPESULA

Mattojen ja kodintekstiilien palvelupesula

Ruunikkokatu 3
Orikedolla

Puh. 02 238 7799

www.turunkotipesula.fi
info@turunkotipesula.fi

- Nopeasti
- Edullisesti
- Vaivattomasti

Plyysi- ja käytävämatot laakavesipesuna

Asuntolainaneuvottelu tai suunnitelma säästämiseen?
Varaa tapaaminen lauantaisi.

Nyt voit neuvotella asuntolainasta ja keskustella säästämisen ja sijoittamisen palveluista Turun Skanssin konttorissamme myös lauantaisin. **Varaa aika Nordea Asiakaspalvelusta 0200 3000 (pvm/mpm) ma-su 24 h/vrk.**

Teemme sen mahdolliseksi

Turku-Skanssi
Skanssikatu 10
0200 3000
nordea.fi

Nordea

Nelli on perheen lellikki – eikä ihme!

YY
KOO
KA
NEE

Lajittelu käy helposti kuin yhteenlasku.

Nelilokero on oma keräyspiste kotipihallasi. Unohda jätteiden turhat välivarastoinnit ja lajittele ne suoraan nelilokeroiseen astiaan!

Tyhjennyksen hoitaa nelilokeroinen erikoisauto, joka pitää jätteet erillään ja kuljettaa ne hyötykäyttöön. Kun vaihdat Nelilokeroon, saat näppärän kierrätyspisteen ja teet ympäristölle palveluksen.

Kysy lisää asiakaspalvelustamme ja tee tilaus!
www.nelilokero.fi
010 636 5000

Lokerot:

- kartonkipakkaukset
- keräyspaperi
- pienmetalli
- pakkausmuovi

Saatavana myös astiaan kiinnitettävä pariston-keräyslokero.

www.lassila-tikanoja.fi

- JÄTEHUOLTO JA KIERRÄTYS
- SIIVOUS JA TUKIPALVELUT
- PROSESSIPUHDISTUS
- KIINTEISTÖHUOLTO JA -TEKNIikka
- VIEMÄRIHUOLTO
- YMPÄRISTÖRAKENTAMINEN
- KORJAUSRakentaminen

L&T

Agricolan mukana juhlamessussa

Maarian kirkon vihkimisen muistopäivää vietetään vuosittain 10. lokakuuta. Keskiakainen kivikirkko on kutsunut kulkijoita suojiinsa yli 550 vuoden ajan.

Pitkö piispa Mikael Agricola juhlamessun Maarian kirkossa 460 vuotta sitten, jolloin vietettiin kirkon syntymäpäivää? Tarkalleen sanoen kymmenes päivä lokakuuta 1555.

Millainen kirkko oli silloin? Mitä messussa tapahtui? Professori Jyrki Knuutila vei kuulijat mielikuvitusmatkalle Agricolan ajan kirkkoon ja messuun kirkon vihkimisen muistopäivänä.

Räntämäen kirkon – nykyisen Maarian kirkon – vihkimisen muistoa vietetään lokakuun kymmenentenä päivänä. Merkintä juhlapäivästä on löydetty 1300-luvun lopulla tehdystä kalenterista. Vihkimisen tarkkaa vuosilukua ei kuitenkaan tiedetä. Aiempina vuosisatoina muistopäivä oli suuri juhla Maarian pitäjässä.

Muistopäivää vietettiin jälleen tänä syksynä juhlavasti Maarian kirkossa. Seurakun-

nassa vuosikymmeniä toimineita vapaaehtoistyöntekijöitä muistettiin ansiomerkein. Juhlaesitelmässään professori **Jyrki Knuutila** kuljetti kuulijat **Mikael Agricolan** aikaan.

Historia saa siivet

Jyrki Knuutila rakensi esityksensä Agricolan aikaisesta kirkkorakennuksesta ja jumalanpalveluksesta historiallisten tosiasioiden varaan, mutta antoi historialle myös mielikuvit-

tuksen siivet.

Asiakirjat eivät kerro, pitkö piispa Mikael Agricola Maarian kirkon juhlamessun vuonna 1555. Voi kuitenkin kuvitella, että seurakunnan entinen esipaimen otti osaa muistopäivään. Agricola oli johtanut seurakuntaa 1540-luvun alussa, jolloin Maaria oli hänen palkkapitäjänsä.

– Räntämäen kirkon suojeleja oli pyhä **Dionysios**, Knuutila taustoitti. – Dionysioksen päivä oli yhdeksäs lokakuuta. Se mainitaan *Missale Aboensen* pyhimyskalenterissa. Myös Agricola mainitsee Dionysioksen *Rucouskiriassaan*.

Missale Aboense on ensimmäinen Suomea varten painettu kirja vuodelta 1488. Tämä Turun messukirja sisältää jumalanpalveluksissa käytettyjä

messuja ja rukouksia.

– *Missale Aboensessa* oli määrätty ohjeet, miten juhlamessua tulisi viettää, Knuutila totesi.

Kuningas käskee

– Vuonna 1555 Agricola oli toista vuotta piispana. Kuningas **Kustaa Vaasa** vieraili silloin Suomessa alkusyksystä, Jyrki Knuutila avasi aikakauden tapahtumia.

Kuninkaan vierailun syynä olivat itärajalla tapahtuneet rajaloukkaukset ja ryöstöretket, jotka olivat laajenneet sodaksi. Hän oli matkalla Viipuriin torjuakseen venäläisten hyökkäykset.

Kustaa Vaasa vaati myös uskonpuhdistuksen hallinto- toimien tehostamista Suomessa. Mikael Agricola joutui toteuttamaan nämä toimet. Se tarkoitti muun muassa kaiken kirkon omaisuuden luettelointia kynttilänjalkoja, patoja ja kattiloita myöten.

– Kirkollinen omaisuus takavarikoitiin. Muun muassa ehtoollisasiat otettiin kruunulle. Pappien arvokkaiden kasukoista tehtiin Kustaan perillisille vaatteita, Knuutila kuvaili.

Näissä Agricolalle ikävissä merkeissä hän olisi saattanut olla tekemässä piispantarkastusta Maariassa lokakuussa 1555.

Kynttilänsavuiset kuvat

– Jos Agricola teki Maarian kirkossa piispantarkastusta, mitä hän täällä näki? Jyrki Knuutila kysyi.

– Hän näki pylvää, holvien ruoteet ja maalaukset sellaisina kuin ne nytkin ovat, tosin kynttilänsavuisina, Knuutila hahmotteli. – Kirkon luoteiskulmassa oli todennäköisesti Maarian alttari.

– Saarnatuolia ei ollut. Kuoriraja sijaitsi saarnatuolin kohdalla.

Nykyisen saarnatuolin paikalla oli ehkä koroke saarnaa varten, jotta papin ääni kantaisi paremmin.

– Messun paikka oli kuori. Alttari oli nykyisellä paikallaan, Knuutila totesi.

Kansan kielellä

Professori Jyrki Knuutila valotti messun taustaa.

Messu perustui **Olaus ja Laurentius Petrin** laatimaan ruotsalaiseen messujärjestykseen, joka oli julkaistu kirkollisessa käsikirjassa 1540-luvun alussa. Suomenkielinen messujärjestys ilmestyi Agricolan kokoamassa käsikirjassa 1549.

– Agricola käänsi käsikirjan ruotsista 90-prosenttisesti. Kymmenessä prosentissa näkyy yhteys vanhaan kirkolliseen käytäntöön, Knuutila totesi.

– Messun pääperiaate oli, että kaikkien tulee ymmärtää omalla kielellään keskeiset asiat, professori painotti.

Katolisella ajalla saarna oli yleensä kansankielinen, muu messu latinaa. Nyt koko messu oli uskonpuhdistuksen periaatteen mukaisesti kansan kielellä suomeksi tai ruotsiksi.

– Kansankielen käyttö tuki myös Kustaa Vaasan vallankäyttöä, Knuutila huomautti. – Saarnalla voitiin viedä myös poliittisen vallan sanomaa eteenpäin.

Uskonpuhdistus toi muutoksia

Agricolan ajan messun kulku tuntuisi nykyihmisen mielestä tutulta. Messun alku saattaisi

kuitenkin hämmästyttää.

– Messu alkoi rippiosuudella. Se tapahtui kirkkosalin puolella, Jyrki Knuutila kertoi.

Rippiin kuuluivat synnintunnustus, synninpäästö ja kehotuksia kuten nykyisinkin, mutta seurakunnan ripin jälkeinen osuus poikkeaa nykyisestä käytännöstä.

– Pappi siirtyi alttarille ja lausui oman synnintunnustuksensa, Knuutila selvitti. – Muu papisto antoi papille synninpäästön. Agricolalla on käsikirjassa tähän tarkat ohjeet.

Uskonpuhdistuksen tuoma muutos näkyi messun ehtoollisosassa.

– Ehtoolliselle tulijat asetuivat rinnakkain riviin kuorin rajalle. Seurakuntalainen sai sekä leivän että viinin – tämä oli reformaation iso mullistus, Knuutila muistutti.

Myös messun loppusiunaus muotoutui reformaation yhteydessä. Mikael Agricola otti käyttöön niin sanotun Aaronin siunauksen eli Herran siunauksen, johon luterilainen jumalanpalvelus päättyy nykyäänkin, 460 vuotta myöhemmin.

Tytti Issakainen

– Maarian kirkon alttari oli nykyisellä paikallaan Mikael Agricolan aikana, kertoi professori Jyrki Knuutila esitelmässään Maarian kirkon vihkimisen muistopäivänä lokakuussa. Taustalla seinällä hämmäyttävä keskiakainen vihkiristi muistona kirkon vihkiäistapahtumasta.

Reformaation (uskonpuhdistuksen) merkkipäivä

käynnistyy 31.10.2016. Vuonna 2017 tulee kuluneeksi 500 vuotta siitä, kun Martti Luther naulasi aneita vastustavat teesinsä Wittenbergin kirkon oveen. Tästä katsotaan reformaation alkaneen. Suomalainen reformaattori Mikael Agricola toimi 1540-luvulla Maarian seurakunnan esimiehenä. Maarian seurakunta järjestää merkkipäivän aikana Agricolaa ja reformaatioon liittyviä tapahtumia.

PARTURI
KAMPAAMO

Punatukka

Avoinnä:
ma-ti-to-pe
ke 9–17
la 10–19
la 9–14

Maija Lehtiö
Halisten liikekeskus
Gregorius IX:n tie 8
20540 Turku
Puh. 02 2370 656
Gsm 040 5112 313

Hyvää joulua ja
onnellista vuotta 2016!

Muista pukinkonttiin
lahjakortit ja tuote-
pakkaukset! Kiitos
kuluneesta vuodesta!

T: Maija & Fanny

LUOTETTAVAA, JOUSTAVAA
JA MONIPUOLISTA
KIINTEISTÖHUOLTOPALVELUA
JOKA TALON TARPEISIIN

TURUN KIINTEISTÖÄSSÄ OY

0400 521 258

RIIMUKATU 12 20380 TURKU Fax 02 238 8295

huolto@kiinteistoassa.fi

• HUOLTOTYÖT
• SIIVOUKSET
• ULKOALUEIDEN
HOITO
• HARJAKONE-
PALVELU
• PÄIVYSTYKSET
• SIJAISUDET

Hyvää joulua ja
onnellista vuotta 2016
kiinteistöväelle!

www.kiinteistoassa.fi

Maarian pappilassa on sijaa joulun lapselle

Jouluseimi avautuu jälleen adventtina Maarian pappilan piharakennuksessa.

Joulunaikaan Jeesus-lapsi saa majapaikan Maarian pappilan vanhassa piharakennuksessa. Jouluna myös nuket ja nukkekodit valtaavat pappilan leivintuvan.

Karitsa ojentautuu uteliaana seimeä kohti. Paimenpoika kurkistelee puupylvään takaa. Ankarien säitten karaisemat paimenet ovat rientäneet paikalle. Maria ja Joosef katselevat ihmeissään lasta, joka nukkuu eläinten syöttökaukalossa.

Lampaat jäystävät heiniä. Aasi lepäilee oljilla, jotka peittävät lattian. Olkien kes-

kelle on puhjennut punaisia ja keltaisia kukkia. Läpinäkyvät enkelit leijailevat katonrajassa. Valo välkehtii niiden siivistä.

Vanhan varaston uusi elämä

Pertti Pussinen seisoo penkillä ja kurkottaa kääntelmään kattopalkkeihin kiinnitettyjä lamppuja.

– Hiukan oikealle, **Leena Törmä** ohjailee lattiatasolla. – No, nyt se valaisee hyvin seimeä.

Heidi Nummila ja **Marjatta Risku** tarkastelevat seimiasetelmaa eri suunnista. Paimenten asuja korjaillaan, lampaitten asentoa kohennellaan, enkeleiden kanaverkkosiipiä muotoillaan, sopivaa paikkaa kaiuttimille etsitään. Joulutunnelmaa luo seimessä myös musiikki.

Pyhä perhe sai majapaikan Maarian pappilan hirsises-

sä piharakennuksessa kolme vuotta sitten.

– Alkuidea on lähtöisin Pertiltä eräänä taiteidenyönä, Marjatta Risku muistaa.

– Alkuvaiheessa nukkeja oli tekemässä myös **Tuuli Kastemaa**, Heidi Nummila kertoo.

Kehittelyssä on ollut mukana lisäksi **Anita Pussinen**.

– Tämä ”Maarian talli” on toiveiden täyttymys, Pertti Pussinen huokaa tyytyväisenä.

Vuosikymmeniä varasto-

na ollut pappilan pihapiiriin kuuluva hirsiaitta pääsi arvoiseensa käyttöön. Seimiasetelmaa ei tarvitse siirtää pois tallistaan loppiaisen jälkeen, vaan perhe on saanut sieltä pysyväisen asuinsijan.

Monen vuoden urakka

Tunnelmallista seimiasetelmaa on edeltänyt valtava uurastus.

Työryhmän seimipaja sijaitsi Pallivahan seurakuntakeskuksessa. Valmistelu-kuukausien jokaviikkoisiin kokoontumisiin kannettiin kuormittain Jättirätistä hankittuja kankaita, kanaverkkoja ja muita hahmojen rakennusmateriaaleja.

Todellisenkokoisten hahmojen tekeminen oli iso urakka, varsinkin kun jokainen sai omanlaisensa piirteet. Paimenissa näkyy ulkotyön uurtama karheus, jokainen enkeli on yksilöllinen ja kukin lammas touhottaa omalla tavallaan.

Ryhmä aloittaa edelleenkin joka vuosi lokakuussa seimen työstimisen.

– Vuosittain seimeen tulee jotakin uutta, Leena Törmä toteaa. – Viime jouluna tulivat aasi ja poika.

Tekijäryhmää yhdistää yhteinen ammatti, opettajuus, sekä taidetausta. Heidi Nummila on myös nukketatterilainen.

Seimi koskettaa lapsia ja aikuisia

Työryhmä on osannut Maarian jouluseimeä suunnitellensa ottaa huomioon erityisesti lapset. Päiväkotiryhmiä on vieraillut runsaasti katselemais- ja kuuntelema-

sa kertomusta ensimmäisestä joulusta.

Joulunäkymä koskettaa myös aikuisia. Monet ovat käyneet useita kertoja joulukiiireiden keskellä istahtamassa seimen äärellä.

Seimi saa naapuriin seurakseen muitakin nukkehahmoja. Pappilan leivintupaan avataan joulunajaksi näyttely, jossa on esillä erilaisia seimiä, suuri määrä nukkeja ja nukkekoteja. Lapset ja lapsenmieliset pääsevät nauttimaan leikkien maailmasta.

Tytti Issakainen

- Maarian jouluseimen avajaiset Maarian pappilan pihapiirissä 1. adventtisunnuntaina jumalanpalveluksen jälkeen 29.11.2015 n. klo 11.30.

Leivintuvassa avataan Joulun lahja -näyttely, jossa on esillä seimiä, nukkeja ja nukkekoteja.

- Seimi on nähtävänä päivittäin klo 11–16 loppiaiseen 6.1.2016 saakka.

- Leivintuvan näyttely on avoinna la ja su klo 11–16 loppiaiseen 6.1.2016 saakka.

- Ryhmävaraukset puh. 040 4131012. Järj. Maarian srk / Itä-Maarian aluetyö.

- Jouluikonin ja jouluseimen sanomaa – kuvakertomus pappilan tallissa sunnuntaina 13.12.2015 klo 14.00. Pertti Pussinen ja Mikko Laurén.

Maarian pappilan 1700-luvulta peräisin oleva aittarakennus on päässyt uuteen arvokkaaseen käyttöön pyhän perheen majapaikkana.

Paimen (vas.), Joosef, Jeesus-lapsi, Maria, Heidi Nummila, Marjatta Risku, Pertti Pussinen ja Leena Törmä odottavat vierailijoita seimen äärelle.

Omenapuiden suojasta sotatantereelle

Jaakko Haavion elämä ja runous Osa 1

Jaakko Haavio (1904–1984) toimi Maarian seurakunnan kirkkoherrana vuodesta 1950 vuoteen 1969. Hän oli merkittävän kulttuurissuvun edustaja, herännäispappi, kirkollisen kulttuurin uudistaja ja vaikuttaja, runoilija ja aktiivinen toimija muutenkin.

Haavion aikana Maarian seurakunnan jäsenmäärä kasvoi nelinkertaiseksi 10 000:sta 40 000:een. Monet maarialaiset muistavat yhä hänet huumorintajuisena ja helposti lähestyttävänä ihmisenä, joka oli valmis katselemaan asioita uudenaikaisista näkökulmista.

Ensi keväänä järjestetään Turun kristillisessä opistossa Jaakko Haavio -symposium, jossa valotetaan Haaviota henkilönä, runoilijana sekä kirkollisena ja yhteiskunnallisena vaikuttajana.

Jaakko Haaviota arvostettiin sekä kirkollisena uudistajana että runoilijana. Hän sai teologina kunniaatohtorin arvon 1973 ja kirjailijana Kirjailijaliiton palkinnon 1949, Nuoren Voiman Liiton kultaisen ansiomerkin 1957, Kirkon kirjallisuuspalkinnon 1976 ja Turun kaupungin kirjallisuuspalkinnon 1979.

Runoilija-rovasti Jaakko Haavio kuoli Turussa 27.5.1984.

Maalauskylästä akateemiselle tielle

Jaakko Haavion isä **Kaarlo** oli kotoisin Mynämäen Haapaisten kylästä. Kaarlon isä oli karjakauppias. Kaarlon äiti **Kaisa Nivari** kuoli Kaarlon ollessa 8-vuotias. Kaisa ja hänen vanhempansa liittyivät tiiviisti Länsi-Suomen rukoulevaisiin.

Kaarlo oli sukunsa ensimmäinen, joka pääsi opintielle. Hän otti nimekseen Haavio kylän läpi virtaavan Haaviojan

mukaan päästyään Turun klassilliseen lyseoon. Kaarlo valmistui myöhemmin papiksi.

Jaakko Haavion äiti oli messukyläläisen Järvensivun rusthollin tytär **Anna Lydia**, omaa sukua **Ahlgren**. Hän kuoli jo 1905 Jaakon ollessa alle 2-vuotias. Jaakko syntyi 3.7.1904. Kaarlo Haavio toimi silloin pappina Nokian Tottijärvellä. Perhe muutti Yläneelle 1907, jonne isä oli valittu kirkkoherraksi. Isä avioitui myöhemmin laitilalaisen opettajan **Hilja Suvannon** kanssa.

Kaarlo ja Anna Haavion vanhin lapsi **Martti** oli syntynyt 1899, **Heikki** 1901 ja **Katri** 1903. Martista tuli myöhemmin akateemikko ja tunnettu runoilija **P. Mustapää**. Heikistä tuli historian opettaja, joka toimi viimeisinä työvuosinaan Turun klassillisen lyseon rehtorina. Katri avioitui merkittävän runoilijan **Otto Mannisen** ja kirjailija **Anni Swanin** pojan, **Antero Mannisen** kanssa. Antero Manninen oli hallintovirkamies ja tietokirjailija, joka aikoinaan tunnettiin radion tietovisailujen Herra X:nä.

Yläneen pappilan omenapuiden juurella

Jaakko Haavio vietti lapsuutensa perheensä nuorimpana Yläneen pappilassa.

Sisarusten kirjalliset harrastukset alkoivat jo vuoden 1910 paikkeilla vanhimman lapsen Martin johdolla. He julkaisivat kerran viikossa ilmestynyttä Käki-nimistä lehteä, jossa oli paitsi jatkokertomuksia myös runoja.

Jaakkoa sanottiin perheessään Pikkupastoriksi. Hän oli jo varhaisessa lapsuudessa sanonut isälleen tulevaisuuden papiksi Yläneen pappilaan, jotta voisi varjella pappilan omenasatoa isänsä sijaan. Isä oli ollut istuttamassa omenapuita puutarhassa. Isä sanoi silloin Jaakolle, että hän tuskin näkee sitä, että puut ja niiden omenat ovat isoja, koska puut ovat niin hidaskasvuisia.

Klassikon rehtorista tuli esikuva

Kaikki Haavion pojat kävivät Turun klassillista lyseota.

Jaakko Haavio Hemmingin, Antin ja Kaisan seurassa Vehmaalla Senttilän kirsikkapenkillä 1933.

Koulun rehtorina oli **Markus Ahlman** Metsämäen kartanosta. Jaakko aloitti koulunsa 1915. Heikki siirtyi samaan kouluun neljännelle ja Martti kuudennelle luokalle.

Markus Ahlman rehtorina ja hänen poikansa **Erik Ahlman** klassisten kielten opettajana jättivät Jaakko Haavion mieleen lähtemättömän jäljen, Markus Ahlman kasvatustajana ja Erik Ahlman antiikin kulttuurin, sen ajattelun, mytologian ja runouden esittelijänä.

Jaakko Haavio kertoo muistelmissaan, miten hän kerran, aivan ajattelematta muuttaen, koulunkäyntinsä alkuvaiheessa oli sytyttänyt guttaperkkaisen kynänsä palamaan ennen tuntia. Rehtori Markus Ahlman sattui seisomaan juuri silloin hänen takanaan. Jaakko hermostui haivahtuaan tapahtuman ja heitti hädissään palavan kynän roskakoriin. Roskakorin sisältö syttyi palamaan. Palo saatiin pian sammumaan.

Rehtori ohjeisti Jaakkoa: "Tule kello kaksi rehtorin kansliaan." Kun Jaakko meni pelkoa tuntien kansliaan, rehtori kysyi: "Meinasitko polttaa koulun? Tässä ei riitä mikään tavallinen rangaistus. Osaatko pyytää anteeksi?" Jaakko vakuutti osaavansa ja rehtori kehotti pyytämään. Kun Jaakko pyysi, rehtori vastasi: "Saat tällä kertaa, mutta älä yritä toista kertaa."

Millä sinä sen maksaisit?" Tällä "rangaistuksella" Markus Ahlmanista tuli Jaakko Haaviolle esikuva ja tien näyttäjä hänen koko tulevalle elämälleen.

"Hän tunsikin silloin olleensa rakastunut, ihanasti, palvoen."

Papiksi, aviomieheksi ja runoilijaksi

Jaakko Haavio valmistui ylioppilaaksi 1923. Hänet vihittiin papiksi 26.7.1926. Hän suoritti sotilaspalveluksen ja toimi sotilaspastorina vuoteen 1930, jonka jälkeen hänet nimitettiin 1930 Vehmaan seurakunnan kappalaiseksi. Hän oli nimitettäessä ratsuväkiprikaatin vt. sotilaspastori.

Jaakko tapasi tulevan vaimonsa **Kaisa Weckströmin** koulun iltamissa 1921 kirjallisuusillan näytelmän järjestelyjen yhteydessä. Klassillisen koulun oppilasjärjestö oli kutsunut tilaisuuteen Turun yhteiskoulun vastaavan järjestön. Kaisalla ja Jaakolla oli molemmilla tehtävänä toimia näytelmässä kuiskaajana.

Jaakko kertoo, miten hän saattoi Kaisan tämän kotiportille Puistokadulle. Hän tunsikin silloin olleensa rakastu-

nut, ihanasti, palvoen. Kaisa Weckström asui äitinsä kanssa lähellä Mikaelinkirkkoa Puistokatu 14:ssä. Jaakon ja Kaisan yhteinen elämäntie oli alkanut.

Kaisa äiti oli Keitilän rusthollin tytär Naantalien Luonnonmaalta. Kaisa syntyi 1904. Hänen isänsä oli Maarian pitäjän poliisi **Maurits Weckström**. Isä kuoli pari kuukautta ennen kuin Kaisa kastettiin Maarian pappilassa. Hänet kastoi pastori **Kaarlo Tallgren**.

Vehmaalla asumisen aikana Kaisa sairastui keuhkotautiin 1931. Hän parani täysin vasta 1938. Sinä aikana julkaistiin Jaakon ensimmäinen runokirja, joka sai nimen *Taivaan portilla*. Kirja sai rohkaisevan vastaanoton. **Annikka Haavio-Tapaninen** kertoo isästään kirjoittamassaan elämäkerrassa, että Kaisan parannuttua "aviopuolisoiden elämänilo tulvi takaisin. Minä sain lääkärin luvan alkaa kehittyä ja syntyä perheeseen. Synnyin tammikuussa 1939."

Kosketus opistoon ja paluu Yläneelle

Jaakko Haaviolle tärkeä viiterhmä, Lounais-Suomen herännäispapit, piti ensimmäisen kokouksensa Turussa 23.11.1933. Samaan yhteisöön kuulunut **Olavi Kares** valittiin Turun kristillisen opiston rehtoriksi 1.9.1930.

30.12.1927 Kaisa Weckström ja Jaakko Haavio sanoivat toisilleen: "Tahdon."

Hän toimi opiston rehtorina vuoteen 1960 saakka ja johtokunnassa aina vuoteen 1975.

Kareksen kautta Jaakko Haavio tuli mukaan opiston toimintaan. Johtokuntaan hän kuului vuodesta 1939 lähtien.

Kaarlo Haavion kuoleman jälkeen Jaakko valittiin isänsä seuraajaksi, Yläneen kirkkoherraksi, vuonna 1935. Ennen kuolemaansa isä vielä kysyi Jaakolta, hakeeko tämä hänen jälkeensä kirkkoherran virkaa, johon Jaakko vastasi myöntävästi. Hän lunasti näin lapsena antamansa lupauksen isälleen.

Yläneen virkaa Haavio hoiti vuoteen 1950 saakka toimien osan ajasta Mynämäen rovastikunnan lääninrovastina. Myöhemmin hänen poikansa **Antti Haavio** toimi myös Yläneen seurakunnan kirkkoherrana.

Sota painoi syvät jäljet

Sota-aikana elokuussa 1942 Jaakko Haavio sai määräyksen astua puolustusvoimien palvelukseen. Hän toimi uskonnon opettajan tehtävissä Itä-Karjalan opettajaleirillä. Vuoden kuluttua hän sai palata takaisin Yläneelle.

Tammikuussa 1944 tuli uusi palvelukseen astumismääräys, nyt Maaselän kannakselle raskaan tykistön papiksi. Huhtikuussa 1944 hänet siirrettiin Laatokan pohjoispuolelle Syvärille Kustaa Tapolan komentamaan 5. divisioonan divisioonapastoriksi.

Syväriellä alkoi venäläis-

ten suurhyökkäys 21.6.1944. Raskaiden taistelujen jälkeen divisioonana onnistui torjuntataisteluissaan 16.–17.7.1944 Nietjärvellä, mikä vakiinnutti tilanteen tällä suunnalla. Myöhemmin divisioonan komentaja palkittiin toiminnastaan Mannerheim-ristillä nro 160. Näiden suurtaistelujen aika oli Jaakko Haaviolle erittäin raskaita. Voittosanommat olivat rohkaisseet yleistä mielialaa. Haavio kirjoittaa muistelmissaan:

”Täällä elää yhä usko asiamme onnelliseen päätökseen. Mieliala on huomattavasti reipastunut. Peräntyminen pysähtyy. Linjat alkavat pitää.”

Samalla hän kertoo, miten hän ja muu papisto on joutunut keräämään ruumiita lähettäväksi haudattavaksi kotiseutujensa multaan. Suurtaistelujen jälkeisiä tunnelmia hän kuvaa päiväkirjamerkin- nällään 18.7.1944:

”Eilis-ilta ja viime yö olivat koko tähänastisen elämäni raskaimmat. Olisin ollut mieluummin millaisessa kra-naattisateessa tahansa kuin kokenut mitä koin. Sotaoikeus on tuominnut 5 miestä kuolemaan, jotka pelkuruuden takia ovat uudistuvasti paenneet linjasta. Tuomio pantiin täytäntöön.”

Hän kertoo, miten hän oli ollut tuomittujen seurassa iltakuuden ja yhdentoista välisen ajan ja miten hän oli ottanut vastaan tuomittujen viimeiset terveiset lähiomai-

sille välitettäväksi. Tuomio pantiin täytäntöön puolen yön jälkeen. Haavio oli heidän seurassaan vielä ennen teloitushetkeä. Hänet kotiutettiin muutama päivä ennen sotatoukokuun loppumista 4.9.1944.

Sotakokemukset jättivät Haavioon syvät ja pysyvät jäljet. Hänen koko maailmansa muuttui. Sodan tunteja käsittelevä Haavion toinen runokokoelma Huomenkellot (1944). Kolmas runokokoelma Ikiävät, joka ilmestyi vuonna 1947, oli riemullista uuden etsimistä ja löytämistä. Kokoelmasta tuli läpimurto Haavion runoilijauralle.

Sipulia kuorimaan

Vuonna 1949 Jaakko Haavio sai sydänkohtauksen erällä kinkereillä.

Lapset kävivät koulua Turussa. Perheen taloustilannetta kärjisti se, että perhe joutui lasten koulunkäynnin takia pitämään kahta asuntoa.

Jaakko Haavio halusi myös vaihtelua ja kokea vielä jotakin merkittävämpää, jotakin sellaista, mitä Yläneellä ei ollut mahdollista kokea. Haavio puki ajatuksensa runoksi: *Virastossa joskus istun ja mietin näin: muut lähtivät veljet täältä, minä jäin.*

Isä hemmotteli nuorintaan – voi poikaressu! – sen haltuun kirjansa jätti ja kinkerikirstun.

Minut vaatetti kauhtunaan. Olin pastori nuori ja nätti. Monet vuodet saarna ja messu

kävi leikiten.

Nyt tuumailen:

takki päältä!

Per Gynt, tule sipulin kuorintaan!

Kun Jaakko Haavio sitten siirtyi Maarian seurakunnan kirkkoherraksi 1950, ”sipulin kuorintaa” riittikin. Olosuhteet ja haasteet Turussa olivat niin toisenlaiset kuin Yläneellä.

Timo Leinonen

LÄHTEET:

Haavio, Jaakko. Mennytä aikaa muistelen. Kirjapaja 1972.

Haavio, Jaakko. Kun nuoruuden aika on ruusuinen. Kirjapaja 1973.

Haavio, Jaakko. Nuoren papin päiväkirja. Kirjapaja 1974.

Haavio, Jaakko. Liperit ja lyry. Kirjapaja 1975.

Haavio, Jaakko. Ajalla vaaran, vaivan. Kirjapaja 1976.

Haavio, Jaakko. Vierähtävät vuodet 1. 1945–1959. Kirjapaja 1978.

Haavio, Jaakko. Vierähtävät vuodet 2. 1960–1977. Kirjapaja 1979.

Haavio-Tapaninen, Annikka. Ilo nähdä. Ihmisen ääni. WSOY 2002.

Haavio-Tapaninen, Annikka. Isäni puiden omenat. Jaakko Haavio, pappi ja runoilija. WSOY 2004.

Laaksonen, Leila. Jaakko Haavio uskonnollisena runoilijana. Kotimaisen kirjallisuuden pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto 1976.

Tapaninen, Jaakko (toim.). Taitavaan laiturilla. Otava 1996.

JAAKKO HAAVIO -SYMPOSIUM osa 1

lauantaina 12.3.2016 klo 12–16

Turun kristillisellä opistolla

- * Kirjailija, arkkitehti Annikka Haavio-Tapaninen kertoo tyttärensä muistikuvien Jaakko Haaviosta ja hänen sisarusistaan
- * Kirjailija, toimitusjohtaja Jaakko Tapaninen kertoo isovanhempiensa tarinan heidän kirjeittensä valossa
- * Rovasti Lasse Urho valottaa Jaakko Haavion toimintaa monialaisena vaikuttajana
- * Kirjailija Harri Raitis johdattaa Jaakko Haavion Turkuun ja Maariaan liittyvien runojen maailmaan
- * Virsirunoilija Pekka Kivekäs avaa Jaakko Haavion virsien avaruutta

Seurat Jaakko Haavion hengessä

Turun kristillisellä opistolla lauantaina 12.3.2016 klo 17

Ystävät kertovat ja muistelevat. Veisataan Haavion virsiä.

JAAKKO HAAVIO -SYMPOSIUM osa 2

Runoilta Maarian pappilan tallissa

äitienpäivänä 8.5.2015 kello 17

Turun Lausuntakerho ry

Järjestäjät: KoroiSet-lehti, Turun kristillinen opisto, Turun Lausuntakerho ry, Lakipalvelu Leinonen

Kirkkoherra Kaarlo Haavion perhe Yläneellä 1900-luvun ensimmäisellä kymmenellä: Heikki (vas.), Jaakko, Hilja, Martti, Kaarlo ja Katri.

Haavio-Tapaninen perhealbumi

Lakipalvelu Leinonen

Puh 040 7425 061

**HUOLLOT JA KORJAUKSET
KAIKKIIN AUTOMERKKEIHIN.
MYÖS ILMASTOINTIHUOLLOT JA
DIAGNOSTIIKKATESTAUKSET.**

AUTO-SALO Kärämäentie 4 Turku
Puh. 02 2539 331

PALVELLAANKO SINUA NYKYISESSÄ PANKISSASI?

Meiltä saat tutkitusti parasta pankkipalvelua

Tea Anttila Controller 02-4711 401	Annamajja Laaksonen Palveluneuvoja 02-4711 473	Juha Niemelä Toimitusjohtaja 02-4711 418	Elisa Laaja Palveluneuvoja 02-4711 474	Sari Juslenius Palveluneuvoja 02-4711 475
--	--	--	--	---

POP Pankki
Lähellä ihmistä

Kauppiaskatu 9, 20100 Turku
puh. 02-4711 470
www.poppankki.fi/lieto
etunimi.sukunimi@poppankki.fi

POP Vakuutus
www.popvakuutus.fi

RAKENNUSLEVYJÄ vuodesta 1970

Luotettavaa ja hyvää palvelua,
nopeasti ja ammattitaidolla

LEVY-JAATI OY

Autokatu 2, Turku puh. 253 9200
email: info@levy-jaati.fi

Avoinna ark. 8–17

Oikein hyvää joulua!

**WIKLUNDIN
APTEEKKI**

**kukkakauppa
NUMMEN NARSISSI KY**

Vanha Hämeentie 29
Turku
Puh. 02 237 2005

AVOINNA:
Ark. 9.00–18.00
La–Su 9.00–14.00

Maasairymä toivottaa vieraat tervetulleeksi laulaen ja tanssien.

Terveisiä maasaitten parista Oma koti paras paikka

Räntämäkeläiset Anita ja Pertti Pussinen työskentelevät Keniassa pari vuosikymmentä sitten. Viime keväänä he vierailivat tutuilla maasai-heimon seuduilla. Vuosien myötä moni asia on muuttunut, mutta myös perinteinen elämäntapa elää vahvana edelleen.

Safariauto poukkoilee Kenian pääkaupungin Nairobin ruuhkassa ja väistelee tien kuoppia. Vähitellen kaupunkia

ympäröivät kukkulat jäävät taakse ja maisema avartuu. Akaasiat elävöittävät kuvaa tasankoa. Viimeisestä

sateesta on useita kuukausia ja luonto kärsii. Asfalttite muuttuu välillä kuoppaiseksi ja pölyäväksi hiekkatieksi.

Värikästä elämää vaatimattomissa oloissa Poikkeamme tieltä sivuun. Opas ohjaa auton tuskin näkyvää tieuraa pitkin Oltepesin

kirkolle ja koululle. Olemme maasai-alueella.

Maasait ovat hyvin oman arvonsa tuntevia ja perinteisiä tapojaan noudattavia. Perinteet näkyvät värikkäänä pukeutumisena, paimentolaiselämänä sekä heidän uskomuksinaan ja elämäntapanaan.

Aluksi tutustumme kirkkoon. Se on rakennettu tiilistä. Vieressä nököttää kaksi luokkahuonetta. Toinen on tiilestä ja toinen on yksinkertainen, levyrakenteinen. Ikkunat puuttuvat.

Kirkossa ja koulussa ote-

taan vieraat sydämellisesti vastaan puhein ja lauluin. Naisten värikkäät perinteiset asut hulmahtelevat rytmikäytten laulujen tahtiin.

Karja on elinehto

Kirkon ympärillä on harvakseltaan maasaitten asumuksia. Puukehikko on päällystetty lehmänlannan ja maaperän seoksella. Sadekaudella sade kuluttaa haurasta seinää.

Astumme ahtaasta oviaukosta majaan. Kun silmäme tottuvat hämäryyteen, erotamme keitonurkkauksen

ja makuulavitsan. Puolentoista metrin levyiselle makuupaikalle mahtuu ainakin viisi nukkuja lehmäntaljan päälle.

Tavarat säilytetään metallisissa matkalaukuissa. Emäntä esittelee kurpitsasta tehtyä lypsyastiaa. Vieläkin ruokana on maito, johon lastetaan lehmän kaulavaltimosta verta.

Elanto hankitaan karjankasvatuksesta. Miehet ovat lehmälaumojen kanssa kauempana. Vuohet ja lampaat ovat lähialueella naisten ja lasten vastuulla. Yöksi eläimet tuodaan turvaan pihapiiriin piikkipensaista tehdyn aitauksen sisälle.

Ulkona puun varjossa keitetään vieraille avotulella maitoteetä.

Muutokset ja perinteet

Illalla Nairobin hotellihuoneessa pohdimme, miten ihmiset sopeutuvat mitä moninaisimpiin asumismuutoksiin. Meille on luonnollista suihkusta tuleva vesi, sähkö ja monenlaiset elämistä helpottavat koneet ja laitteet. Maasainaiset kantavat päänsä päällä veden kilometrienkin päästä.

Olimme Keniassa toiss 1991–1993. Reilussa kahdesa vuosikymmenessä Kenia on länsimaistunut. Kännykät ovat yleistyneet, koulutus on parantunut ja kaupungit ovat kasvaneet. Kuitenkin edelleen eletään monissa osin maata perinteisesti.

Suurimmalla osalla ihmisiä ei ole varaa elintason kohottamiseen, vaikka toiveita olisi. Vain pieni osa väestöstä pystyy elämään niin kuin me elämme Turussa omakotialueillamme.

Maasait näyttävät nauttivan perinteisestä elämäntavastaan.

Teksti: Pertti Pussinen
Kuvat: Pertti ja Anita Pussinen

Vuohilauma etsii varjoa auringonpaahteesta akaasiapuun alta.

Maitoteet valmistetaan vieraille ulkona.

Onkohan kiinalaisena uutenavuotena jäniksen vuosi alkamassa?

Koulujoulu Kaliforniassa

Joulu tulla jolkottaa. Kristinusko onkin Suomessa ainoa uskonto, jonka juhlat näkyvät ohittamattoman selkeästi vuodenkulussamme, kouluissa, työpaikoilla, katukuvasa. Kuitenkin yhä useampi kaduntallaaja on uskonnollisesti kantaa ottamaton tai edustaa muuta uskontokuntaa – nyt maahanmuuttajien määrän nopeasti lisääntyessä uskoakseni tuleamme tutustumaan eri uskontojen käytäntöihin.

Peruskoululaisistamme 90,65 % osallistui evankelisluterilaiseen uskonnonopetukseen vuonna 2014, 4,85 % elämäntutustumistiedon, 1,73 % islamin, 1,54 % ortodoksisen ja 0,5 % muiden uskontojen opetukseen. Vaikka suurin osa lapsista ottikin osaa joulunviettoon kouluissa, se ja muut kristilliseksi katsotut juhlat ovat saaneet aikaan melkoista ”suvivirsikiehuntaa”.

Oikeus uskonnonopetukseen on kirjattu YK:n lapsen oikeuksien

sopimukseen (YK 1989, 29. artikla) sekä lukuisiin muihin kansainvälisiin sopimuksiin. Tosin niissä ei ole määrätty opetusta pakolliseksi eikä kouluja suorituspaikaksi.

USA on ratkaissut asian jättämällä uskonnonopetuksen kokonaan julkisen päiväkotijä koulutyön ulkopuolelle. Elämäntutustumuksellinen kasvatus on pelkästään kotien ja uskonnollisten yhteisöjen varassa. Siitä huolimatta vahva uskonnollisuus on nähtävissä lähes joka korttelissa jonkin uskontokunnan kokoontumistilana.

Kalifornian Piilaakso on kaikista kansojen sulatusuuneista tiivistynein versio. Koulujen ja päiväkotien kaikissa ryhmissä on edustettuina vähintäänkin suurimmat maailman uskontokunnista. Vanhemmat saavat järjestää lapsen omassa luokassa kouluaihana oman uskontokuntansa tärkeimmät juhlat perinteiden mukaan. He saavat hoitaa tarjoilut, koristelun, puvut ja ohjelman sillä

ehdolla, että ketään ei rajata pois – eikä juhla saa olla tunnustuksellinen.

Koulujoulussa joulupukki, lahjat ja yletön herkuttelu laulujen välissä eivät ole kovinkaan tunnustuksellisia – niinhän täälläkin joulua vietetään. Pari tuntia sujuu lapsilta riemuisasti, kuului sitten mihin uskontokuntaan tahansa. Näin lapset oppivat päällisin puolin tuntemaan muut uskonnot eikä mieleen jää tietämättömyyttä kavereiden taustoista.

Ksenofobia, kuten rasismikin, nousee tietämättömyydestä, vieraan ja tuntemattoman pelosta.

Koen tämän, ikään kuin muiden tapoihin sisältäpäin tutustumisen, hyvin mielenkiintoiseksi ja ihmisytyttäväksi kasvattavaksi. Kun se tapahtuu kaveripiirissä yhdessä iloiten, lapset (ja myös vanhempansa) lähtevät ymmärtäen eri kulttuurien moninaisuudessa rikauden.

Piilaaksossa ei yleensä naapureiksi satu ”omia”. Poikani perheel-

Halloweenia on viettämässä urheilukentällä väkeä.

lä on yhdellä puolella intialainen perhe, toisella korealainen, sitten pakistanilainen, kiinalainen jne. Yhteisöllisyys on lämmintä ja tiivistä – olipa tullut mistä tahansa! Suomalaisia ei juuri ole näkynyt, vaikka Nokian kyltti onkin näyttävästi erään ison toimistotalon kyljessä.

Kolumnin kirjoittaja on maarialainen isoäiti, joka vierailee usein lapsenlastensa luona Kaliforniassa

Iloa, Valoa ja Rauhaa itse kunkin sydämeen tahtoo

Teksti ja kuvat: Päivi Eskola

Hanukka-juhlassa kynttilät loistavat niin kynttilälänjaloissa kuin päähi-neissäkin.

• MAUKKAAT
ANNOKSET
• NOPEA
PALVELU
• ISOT
PARKKITILAT

Grillattu
broileri
8€

ORIKEDON TAVERNA
Avoinna joka päivä
klo 10-22

Vanha Tampereentie 137 Turku, p. 02 2550 145 www.orkedontaverna.fi

**Herkullinen ja runsas
KOTIRUOKALOUNAS
noutopöydästä**

9,90€

- Lounas sis. runsaan salaattipöydän, tuoreen leivän, lämpimän ruuan, ruokajuoman (vesi, maito, piimä tai virvoitusjuoma), jälkiruuan sekä kahvin ja teen
- Lounas tarjolla noutopöydästä ark. 10-15

www.turkulounas.fi

TERVETULOA!

**LounasRavintola
METROPOL
Turku**

Puutarhakatu 10, TURKU
Puh. 0400 606 520
ma-pe 10-16

Turun sähkönhuollon historiaa osa 2 Teho kasvaa, verkosto yhtenäistyy

Koroisten peltojen yllä risteilee voimajohtoja. Vasemmalla näkyy sähköaseman piippu, oikealla Maarian kirkon katto.

Turun sähkönhuollon historia alkoi vuonna 1885 Retigin tupakkatehtaan sähkölaitokselta. Koroisten sähköasema on näytellyt merkittävää roolia turkulais-ten sähkönsaannissa. Kehityksen vaiheita on kuvattu 1920-luvulle asti Koroiset-lehden edellisessä numerossa, joka on luettavissa myös koroinen.fi-sivuilla. Nyt Turun sähkönhuollon historian kuvaus jatkuu nykyhetkeen asti.

Vuonna 1928 Turun valtuusto valitsi teknisten laitosten johtajaksi diplomi-insinööri **Hans Sahlbergin**. Hänen ehdotuksestaan raitiovaunu-liikenne eriytettiin omaksi laitokseksi sähkölaitoksen alaisuudesta.

Teknillisten laitosten hal-

litus muutettiin teknisten laitosten lautakunnaksi. Tämä muutoksen hyväksyttiin valtuustossa 26.9.1929.

Erimielisyydet asioiden hoidossa johtivat myöhemmin siihen, että kaupunginjohtajan **Arvi Hällforsin** ehdotuksesta Hans Sahlberg irtisanot-

tiin valtuuston kokouksessa 1.1.1937 alkaen. Samalla teknisten asioiden kaupunginjohtaja otti vastatakseen teknillisten asioiden lautakunnan puheenjohtajuudesta.

Sähkötuotanto ja -verkosto laajenivat 1930-luvulla

Sähkötarpeen kasvaessa päädyttiin hankkimaan oma höyryturbiini teholtaan 6 MW vuonna 1935. Vaihtoehtoinen ratkaisu olisi ollut tilata lisää perustehoa Imatran Voima Oy:ltä. Ratkaisu todettiin epäedulliseksi. Myöhemmin kattilatehoa uusittiin. Vuonna

1939 päätettiin tilata kokonaan uusi höyrykattila.

Vähä-Heikkilän alue Kaarinan kunnasta liitettiin Turkuun vuoden 1939 alussa. Alueella sähköjakelusta huolehti Maaria-Kaarina Sähkö Oy. Tässä yhteydessä sovittiin silloin voimassa olleen lainsäädännön pohjalta, että kyseinen yhtiö sai vastata

sähkön jakelusta alueella aina vuoden 1948 loppuun saakka. Yhtiö sitoutui hankkimaan kaiken sähkön kaupungilta ja soveltamaan samoja sähkötariffeja kuin muuallakin kaupungilla. Kauden loputtua kaupunki lunasti yhtiön laitteet sopimuksen määräämin ehdoin.

Itärajan terästehdas sotaa paossa

Telakka-alue ja sähkölaitos olivat sota-aikana ensisijaisia pommituskohteita, mutta selvisivät yllättävän pienillä vaurioilla. Voimalaitoksen viereiseen kallioon louhittu väestösuoja osoittautui tarpeelliseksi.

Sodan aikana kaupungin sähkötarve kyettiin tyydyttämään myös huippukuormituksen aikana. Sähkön tuotto-teho oli noin 14 MW.

Oy Vuoksenniska Ab siirsi osan teräksen tuotannostaan Itä-Suomesta Turkuun Pahanien kaupunginosaan. Tehdaslaitos yhdistettiin kaupungin 35 KV jänniteverkkoon. Masuunin vaiheesta

riippuen tehdas joko osti tai myi sähköä. Tuotanto alkoi vuonna 1943. Ylimääräinen sähkö siirrettiin Imatran Voima Oy:n verkkoja myöten Vuoksenniskan omille tuotantolaitoksille Imatralle.

Maaria ja Paattinen liitettiin Turkuun

Osa Maariasta liitettiin Turkuun 1949. Alueen sähköistämisestä oli alun alkaen vastannut vuonna 1912 perustettu Maarian-Kaarinan Sähkö Oy, joka oli myöhemmin liitetty Lounais-Suomen Sähkö Oy:hyn. Neuvottelut sähköverkon siirtämiseksi Turun kaupungin sähkölaitokseen hallintaan kestivät aina vuoteen 1955.

Saavutetun sopimuksen mukaan Lounais-Suomen Sähkö Oy:llä säilyi sähkönjakeluoikeus kahdeksan vuoden ajan. Verkon lunastus tapahtui 1.7.1963. Seuraava Maariaa koskeva verkoston lunastus tapahtui 1.1.1967, kun koko Maaria liitettiin Turkuun.

Paattinen liitettiin Turkuun vuoden 1973 alussa. Paattisilla verkosta sovittiin niin, että verkko jää Lounais-Suomen Sähkö Oy:n omistukseen, mutta yhtiö sitoutui noudattamaan Turun sähkölaitoksen tariffeja ja liittymismaksuja. Tievalaistuksen hoitaminen sovittiin siirrettäväksi kaupungin sähkölaitoksen hoidettavaksi.

Pienjänniteverkostot kaupungin haltuun

Asemakaava-alueen ulkopuolella aina vuoteen 1959 saakka sähkölaitos hoiti suurjännitejakelun ja muuntamot. Pienjänniteverkoston omistivat ja hallinnoivat tätä varten perustetut muuntopiirit.

Turun kaupunginhallitus päätti 12.5.1959, että verkosto otetaan kunnan haltuun kaupungin maksassa puolet johtojen uusimiskustannuksista. Sähkölaitoksen suurjännite oli nostettu 3 kV:sta 10 kV:iin. Sähkölaitos oli kustantanut uudet muuntajat muuntopiirien muuntamoihin.

Näitä haltuunottoja oli ennen kaikkea kaupungin saaristoalueilla, Ruissalossa, Hirvensalossa, Satavassa ja Kakserrassa. Viimeinen haltuunotto tapahtui 1986.

Sähkötaho kaksinkertaiseksi

Syyskuussa 1951 tehtiin päätös, että ruutukaava-alueella pienjännite muutetaan 220/127 V:sta 380/220 V:iin resurssien puitteissa. Suuremmalla jännitteellä johdot kykenivät välittämään kaksinkertaisen sähkötalon.

Mittarit ja muuntajat oli vaihdettava. Sähkön käyttäjän oli uusittava laitteensa uudelle jännitteelle sopivaksi. Uusia laitteita ei korvattu lukuun ottamatta sitä, että sähkölaitos antoi uudelle jännitteelle sopivat hehkulamput edellis-

Vuodesta 1929 lähtien energiaa välittänyt Koroisten sähköasema siirtyi Turun kaupungin omistukseen 1985.

Pottuharakka

Taas on aika, kun ”pottuharakka” aloittaa ”laulunsa”, jota olenkin odottanut viime talvesta asti. ”Laulu” loppuu kevättälvella ja keväällä. Lintukin häviää pihoilta ja puista, kun muut ihanammin laulavat korvaavat sen pihapiirissä.

Monet tuntemani lintumiehet sanovat, että pottuharakalla on keväisin pehmeä ja polveileva lauluääni, mutta sitä on vaikea kuulla. Ehkä lintu häpeää omaa ääntään, ja täytyykin sanoa, että olisi helppoa luulla kissan hännän jääneen ovenväliin...

Lapsuuteni Perniössä huomasin, kuinka pottuharakat keräsivät useampia tammenterhoja kurkkupussiinsa ja lensivät piha-alueelta metsään. Silloin ajattelin, että linnut syövät siellä terhot rauhassa, mutta nyt tiedän niiden kätkevän terhoja maastoon talvea varalle. Piilot löytyvät usein pienten havupuiden

alta, etelän puolelta, missä syömättömien terhojen on hyvä taimettua ja varttua oksien suojamana, piilossa jäniksiltä ja peuroilta.

Pottuharakka levittää tammea tehokkaasti uusille kasvupaikoille sekä säilyttää ja lisää tätä arvopuuta kulttuuri- maisemassa silloin, kun terhoja tekeviä puita on maastossa. Kaikki tammienkasvattajat tietävät, että Suomen olosuhteissa tammi tekee runsaimmin terhoja avoimilla kasvupaikoilla ja että terhosadon runsaus vaihtelee eri vuosina. Metsätammi, varjostuneena ja korkeana, ei tee runsaita terhosatoja, koska kukkimisaikana sen siitepöly ei metsäolosuhteissa lennä helposti hyvälläkään tuulella metsässä puusta toiseen. Metsätammen kukinta ei muutoinkaan ole niin runsasta kuin avoimen paikan tammien. Varjossa valon puuttuessa kukkasilmujen kehittyminen vaikeutuu.

Suurimmat tammet maamme tammivyöhykkeelläkin, ranta-Suomessa, kasvavat vanhoissa puistoissa, kujan-teissa ja maanviljelysmaise-massa. Useampi lähekkäin kasvava puu, valoisalla kasvupaikalla, antaa pottuharakalle eniten ruokaa. Joskus hyvä terhosato saattaa odottaa itseään 2–3 vuottakin. Lintu levittää myös ympäristöön kotimaista pähkinää, koska ne ovat terhon näköisiä ja usein kerättävissä pensaista jo ennen tammenterhoja.

Ruotsiksi on linnun nimi nötskrika, siis ’pähkinäkirkuja’. Nimeä en ihmettele, koska lintu räähky keräillessään terhoja kupuunsa. Nötskrika aiheutti Ruotsissa aiemmin myös jahtipaineita, koska pähkinöitä kerättiin silloin metsistä myyntiin. Linnulle annettiin kyytiä jousilla ja haulikoilla.

Saksaksi tunnetaan lintu myös tammenterhojen suosi-

jana, *Eichelhäher*, ’terhon-kerääjänä’, vaikka pähkinöitä ja muita suurisiemenisiä puulajeja onkin Saksan metsissä runsaasti.

En täällä Ruissalossa ole nähnyt pottuharakan keräävän pähkinöitä, mutta kylläkin tammenterhoja suoraan puista. Jos syksyn saapuessa terhoja ja pähkinöitä ei ole, pottuharakka turvautuu terhoa muistuttaviin hedelmiin ja alkaa kuljettaa niitä pellosta metsänsuojaan.

Nuoruuteni Savossa pottuharakat olivat syys-lokakuulla yleisiä perunankaivajien seuralintuja. Ne istuivat aidan seipäillä peltöjen laidassa ja katselivat, kun kaivajat, useampi rivissä, olivat kumarsa ja poimivat perunoita laatikoihin. Silloin pottuharakka iski nopeasti ja lensi kaaresa aivan ihmisten viereen ja nappasi pellosta nokkaansa pieniä, alle kahden sentin ko-

koisia perunoita ja lensi ”lau-laen” (= räähkyen) metsään piilottamaan aarteensa.

Vielä 30-luvulla pottuharakan sinisillä siipisulilla oli kysyntää kaupunkien modistien liikkeissä. He maksoivat loistavista sulista, joita käytettiin naisten hattujen koristeina. Kuuleman mukaan Venäjän keisarinna Katariina Suuren erään hoviviitan koristamiseen oli käytetty kymmeniä tuhansia närhen sulkia siten, että viitta säteili kilpaa kruunun jalokivien kanssa.

Garrulus glandarius on useimpien tuntema närhi, joka huolehtii tammien leviämisestä ja tyytyy pieniin perunoihin, jos tammia ei kasva lähimaastossa. Koska närhi on Pohjolan korein varislintu, ovat sen siniset siipisulat olleet kauppatavaraa markkinoilla. Miksi närhen ”laulua” ei kuulu keväisin, johtuu siitä, että niillä on erittäin ai-

kainen pesintä. Silloin lintu ei halua herättää huomiota, eli hiljaisuus ei johdu paremmista laulajista, kuten vanhat mummut aikoinaan opettivat.

Nyt alkaa taas ”pottuharakan” paras laulu- ja kylvö-aika. Antakaa närhien tehdä työtään rauhassa, vaikka se välillä erehtyisikin lintulaudalle maapähkinävarkaisiin. Katsellaan ilolla tätä kaunistaa ”laululintua”.

Arno Kasvi
Ruissalon Kasvitieteellisen puutarhan emeritus ylipuutarhuri

ten tilalle.

Vaihto tuli käytännössä valmiiksi kesäkuussa 1959.

Linnankadun voimalassa kohti kaukolämpöä

Suurin hanke 1950-luvulla oli jo 1940-luvulla alkuun pantu voimalaitoksen laajennus. Päätös tehtiin marraskuussa 1958, kun paikallinen teollisuus suostui yleiseen tariffin korotukseen. Päätökseen vaikutti myös se, että kaukolämmitystoiminnan nähtiin tulevan lähiaikoina ajankohtaiseksi.

Laajennus toteutettiin vuosina 1958–1961. Laajennukseen kuului 100 MW:n kivihiihi/öljykäyttöinen höyrykattila ja 32/26 MW:n lauhdutusturbiini.

Varavoimanlähteeksi hankitut höyryturbiinit korvaava 23 MW:n kaasuturbiinilaitos valmistui 1971. Vuonna 1977 voimalaitos muutettiin myös kaukolämpöä tuottavaksi.

Turku Energia perustetaan

Turun sähkölaitoksesta muodostettiin 1989 kunnallinen liikelaitos, josta vuonna 1995 sähkömarkkinoiden vapaututtua tuli kaupungin omistama osakeyhtiö Oy Turku Energia – Åbo Energi AB.

Sähköverkko erotettiin emoyhtiöstä tytäryhtiöön 2006. Yhtiön nimenä on Turun Energia Sähköverkot Oy. Verkko koostui 2013 seuraavista osista: 1. 110 kV alueverkko, 73

km, 2. 10–30 kV keskijänniteverkko, 734 km, ja 3. 0,4 kV pienjänniteverkko, 1621 km.

Näitä yhdisti 17 sähkö- ja kytkinasemaa ja 1047 jakelumuuntamo. Alueverkko on yhteydessä Suomen kanta-verkkoon Koroisten ja Huhkolan asemien kautta Upalington sähköaseman ollessa varayhteys.

Muutokset Koroisten sähköasemalla

Sähkölaitos rakensi 1951 alueella nyt jo puretun sähköaseman. Vuonna 1963 alueella otettiin käyttöön keskijännitekojeisto 10 kV sähköjakamiseksi osaan Turun kaupungin aluetta. Samana vuonna 1963 hankittiin myös uusi muuntaja 110 kV/10 kV kantaverkko-yhteyttä vahvistamaan.

Turun kaupunki osti Koroisten sähköaseman rakennuksineen, laitteineen ja maanalueineen Imatran Voima Oy:ltä vuonna 1985. Vuonna 1988 asennettiin laitoksen generattorihuoneeseen kaukolämpökattilat 2 x 40 MW. Vuosina 1992–1994 suurjännitekytkinlaitos uusittiin kokonaan. Uusi kaasueristeinen kojeisto sijoitettiin sisätiloihin. Sen tilantarve oli vain kymmenesosa vanhasta, ulosasetetusta kojeistosta, joka purettiin.

Vuonna 1997 hankittiin uusi sähköjakelukäyttöön tarkoitettu 20 kV:n kojeisto, joka korvasi 1963 rakennetun 10 kV:n kojeiston. Muutos-

työt aloitettiin 1997. Työt tulivat valmiiksi 1999. Uusi päämuuntaja 110 kV/20 kV hankittiin vuonna 1999.

Koroisten sähköasema siirtyi 2003 takaisin kanta-verkkokäyttöön, kun asemaan rakennettiin 110 kV:n kantaverkkoliittymä ja kytkinlaitosta laajennettiin. Sitä ennen asema oli ollut vara-

syöttöyhteytenä. Voimajohto 2x 110 kV Lieto – Koroinen uusittiin vuonna 2010.

Teksti ja kuvat: Timo Leinonen

LÄHTEET

Ekström, Ilmari. *Turun kaupungin sähkölaitos 1908 – 1958. Uuden Auran kirjapaino. 1958.*
Kallioniemi, Jouni. *Ihana valo. Oy Turku Energia – Åbo Energi*

Ab. 1999.

Tirkkonen, Matti. *90 vuotta sähkölaitostoimintaa Turussa. Turun kaupunki. 1989.*

Törne, Aki. *Loistehon kompensoinnin toimivuus Turku Energia Sähköverkot Oy:ssä. Vaasan Ammattikorkeakoulu, sähkötekniikan koulutusohjelma. 2013.*
Valkeapää, Risto. *Tietopaikka. Sähkölaitosjohtajat r.y. Gummerus Kirjapaino Oy. 1995.*

INTERNET-LÄHTEET

http://fi.wikipedia.org/wiki/Turku_Energia Viitattu 3.1.2015
<http://www.fingrid.fi/fi/verkkohankkeet/hankkeet/arkisto/2010/Sivut/default.aspx> Viitattu 3.1.2015
<http://www.turkuenergia.fi/valopilku/index.php?page=0cfc5327804e955e9bf5d751ad4cd35> Viitattu 3.1.2015

Tervetuloa apteekkiasioille uuteen

Tampereentien apteekkiin.

Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta!

Tie terveyteesi

APTEEKKI
Tampereentie

Palvelemme ark 9–20 ja la 9–17
Vanha Tampereentie 108, Turku • puh. 02 238 1457
www.apteekkitampereentie.fi

SAROKAS
10 VUODESTA 1936

Tammi Vintage Levi • Tammi Rustic • Saarni Polar • Eben

Suosituimmat lankkuparketit nyt
49,00 €/m²

Muista myös asennuspalvelu
ASENNETTUNA 65,00 €/m²

Timberwise
Quality wooden floors from Finland • Tarjoukset voimassa 14.11 - 31.12.2015 saakka

Rakentajan Sarokas Oy Polttolaitoksenkatu 17 20380 Turku puh. 02 2752 050	Avoinna MA-PE 7-18 LA 9-14	Asennuspäällikkö Tatu Teriö tatu.teri@sarokas.fi puh. 040 5701 098
--	----------------------------------	---

katajamäki

Aulis Katajamäki on syntyperäinen halislainen ja asunut Halisissa 70 vuotta. Nykyään hän asuu Uittamolla.

Valoa ja lämpöä joulun

Alamme tottua siihen, että täällä Etelä-Suomessa on lumeton joulun. Puhutaan mustasta joulusta. Musta se kyllä on, mutta ei pimeä. Kirkkaat jouluvalot, ainakin kaupunkioiloissa, pitävät huolen siitä, että valoisaa on. Joulun ohi ei pääse millään, vaikka joku niin haluaisi. Kyllä joulun valot pysähdyttävät ja kertovat: nyt on joulun.

Nykyiset Led-valot antavat kirkasta valoa ympärilleen, jopa siinä määrin, että tunnelma muuttuikin valkoisessa loisteessa enemmän kylmäksi kuin lämpimäksi. Valkoisen sinertävä valo antaa valjun tunnelman, ainakin silloin kun valojen määrä on ylittämässä kohtuuden.

Itse en lämpene moiselle ylivalkeudelle. Saattaa siihen sisältyä sekin, että ei halua olla kaiken paljastavassa valossa. Tuntee itsensä suorastaan alastomaksi, araksi ja pälyileväksi ollessaan kovin kirkkaassa valossa.

Muistan, kuinka kotiimme Halisiin tuli sähkö. Se tapahtui muistini mukaan vuonna 1938. Miten kirkkaalta tuntui, kun tuo 25 watin hehkulamppu. Isoimassa huoneessa taisi olla peräti 40 watin lamppu poistamassa huoneesta pimeän uhkaa.

Siitä se sitten valon tarve on vuosien mittaan kasvanut. Se on merkillinen ilmiö. Ainakin siinä pätee sanonta: ”Nälkä kasvaa syödessä.”

Ilmetellä sopii, että Suomen kansain on opetettu lukemaan ja kirjoittamaan päreen ja kynttilän valossa. Vieläpä jopa oppivat nuo tärkeät taidot. Nyt alkaa olla toinen huoli: unohtavatko lukemisen ja kirjoittamisen taidon kokonansa?

Monilla meillä on kuitenkin tavoitteena löytää joulun, myös mielessä ja tunnelmassa. Silloin perinteemme nousee tar-

keään rooliin joulun vietossa.

Ulkonaisia keinoja perinteen vaalimisessa ovat nuo vanhat tutut jouluruuat, kuusi, kynttilät, lahjat, kaikki se, mikä katsottiin kuuluvan joulun. Aikansa eläneitä perinteitä ovat joulun oljet huoneittemme lattioilla, eivät oikein soveltuisi kerrostalon olohuoneen lattialle. Eivät ne ole koskaan kuuluneet edes kirjoittajan jouluperinteeseen.

Varmaan on myös niin, että perinteistä poikkeaminen ja luopuminen ovat saamassa yhä suurempaa osuutta joulun vietossa. Kodin piirissä vietetty joulun väistyy monien kohdalla esimerkiksi ulkomaan matkojen tieltä.

Aika muuttuu, tai oikeammin ihmiset muuttavat aikansa tapoja ja perinteitä.

Joulun on mielletty valon juhlaa kahdella eri tavalla.

Sitä vietetään täällä Pohjolassa pimeimpänä aikana. Silloin on valoilla ja valojen viestillä todella merkittävä vaikutus, toinen nimenomaan.

Joulun valoista ovat ensimmäisellä sijalla kuitenkin kynttilät. Ne valaisevat ja säteilevät ympäristöönsä lämpöä, jota meidän tulisi jakaa.

Mieleen nousee joululaulusta: ”Mäenrinteen alla talo töröttää, joka ikkunalla kaksi kynttilää.” Miten ne ovatkaan olleet majakkoina pimeällä kirkkotieillä.

Annetaan kaikenlaisten valojen kertoa meille: nyt on joulun. Sydämemme lämpöä määrästä riippuu, kuinka lämpimän joulun saamme toisten kanssa aikaan. Joka tapauksessa on joulun syntynyt siitä, että tosi valkeus tuli maailmaan.

Valoisaa ja sydänlämpöistä joulua kaikille!

Aulis Katajamäki

terveydeksi!

Yllätyksiä musiikin harrastajille

Moni meistä on aloittanut musiikin harrastamisen vanhempien toivomuksesta tai pakottamana. Monet vanhemmat toivovat lapsen oppivan soittamaan ainakin sen verran, että hän voi esiintyä sukujuhlissa ilman suurempia häpeän tunteita. Tai sitten ajatellaan, että soittaminen on muuten vaan hyvä harrastus.

Mutta mitä kaikkea pikku tenavalle tapahtuu, kun hän opettelee soittamaan!

Tieteellinen tutkimus on osoittanut, että musiikin harrastamisella on merkittäviä vaikutuksia aivojen rakenteelliseen kehitykseen.

Modernin kuvantamisen keinoin on todettu, että esimerkiksi pianonsoittajilla sormien liikkeistä vastaavat aivoalueet kasvavat kokoa. Viulun soittajilla soitto rakentuu erityisesti vasemman käden sormien liikkeistä, ja siksi kasvu näkyy enemmän aivojen toisella puolella.

Jos haluaa omasta perillisestään maailmanluokan muusikon, suositellaan soittoharrastuksen aloittamista jo 4–5 vuoden iässä. Tällöin aivojen muovautuminen on soiton oppimisen kannalta herkimmillään. Hyvä opettaja on tällöin kultaakin kalliimpi, jotta lapsi oppii hermorojen kehitystä ohjaavat perusasiat oikein.

Aivoalueiden kasvu voi joskus, tosin hyvin harvoin, olla jopa haitallista. Ammattipianisteilla tunnetaan oireyhtymä, jossa ylenmääräisestä harjoittelusta johtuen sormia käskevät aivopuoliskot kasvavat päällekkäin. Silloin sormien liikkeet menevät sekaisin eikä soitto enää onnistu.

Toinen mielenkiintoinen havainto on, että musiikkia ammatikseen harjoittavien aivopuoliskot näyttävät reagoivan musiikkia kuunnellessa hämmästyttävän symmetrisesti verrattuna niihin, jotka eivät ole musiik-

kia harjoittaneet. Tämä symmetrisyys korostuu motorisilla eli liikkeitä säätelevillä aivo-alueilla mutta myös hahmotusta ja näköä aistivissa visuaalisissa aivoverkostoissa. Motorinen harjoittelu eli vaikkapa pianon tai viulun soitto vaikuttaa siis aivoissa musiikin synnyttämiin vasteisiin.

Koska symmetrisyys näkyy myös aivojen yhdistävien hermorojen valkoisen aineen määrässä, olisi mielenkiintoista tietää, miten musiikin harrastaminen vaikuttaa aivo-toimintoihin muissa asioissa kuin pelkästään musiikin kuuntelussa.

Se tiedetään, että lapsena aloitetulla soittoharrastuksella on vaikutuksia vielä vanhuudessakin. Yli 10 vuotta nuoruudessaan jotain instrumenttia soittaneet pärjäsivät iäkkäinä muita paremmin niin muistia kuin havaintokykyäkin mittaavissa kokeissa. Tämän lisäksi musiikin harrastamisen tuomat sosiaaliset siteet ja yhdessäolo vahvistavat tutkitusti terveyttä.

Jos nyt pitää antaa joku mielipide vanhemmille siitä, kannattaako lapsen aloittaa soitto- tai musiikkiharrastus, olen varauksettoman positiivinen.

Sen lisäksi, että musiikin harrastaminen antaa uuden ulottuvuuden elämään, lapsuudessa ja nuoruudessa harrastettu soittaminen kantaa odottamatonta hedelmää vielä vuosikymmenien jälkeen. Lasten ohjaamisen aktiiviseen musiikin harrastamiseen on siis monella tapaa kannattavaa.

Toivottavasti nämä sanat auttavat perheenjäseniä ja naapureita kestämään soittoharrastuksen alkuvuosiin kuuluvat vingutukset, törinät ja tylsän kuuloiset kappaleet, sormiharjoituksista puhumattakaan.

Pentti Huovinen

Kirjoittaja on Turun Rönttämässä asuva lääkäri ja tietokirjailija

Vuokra-asuntoja KOTIKÄYTTÖÖN

Vakuusmaksut alk. 400 €.
Vuokraan sisältyy 10 Mbit/s
laajakaistayhteys.
Lemmikit sallittu.
Lisätiedot ja hakemukset: www.tvt.fi

TVT Asunnot Oy
Käsityöläiskatu 3, 20100 Turku
Avoimena: ma 10–17, ti–pe 10–16
Vuokraus, puh. (02) 262 4888
www.tvt.fi

Tunnelmallista joulua ja onnellista uutta vuotta 2016

Turun Seudun Osuuspankki tukee tänä vuonna joululahjoituksella Suomen Punaisen Ristin Varsinais-Suomen piirin valmiustoimintaa ja katastrofityötä.

OP Turun Seutu

Maarian seurakunta - joulun valoa päivä päivältä

I ADVENTTISUNNUNTAI 29.11.

– HOOSIANNA!

* Maarian kirkko klo 10 Messu, Palmunen, Rinne, Haikka, urut Anna Satomaa, trumpetti Toni Isokivi, Verbum Sonans -kuoro. Pappilan seiminäyttelyn avaus, nukkenäyttely, laulumyyjäiset.
* Pallivahan kirkko klo 11 Perhekirkko, Sirén, Niemi.
* Raunistulan srk-talo klo 16 Satakielet-kuoron joulukonsertti.
* Pallivahan kirkko klo 17 Johannesmessu, KRS, Lassi Stenman, Mikko Laurén, puhe Stina Carpelan.

TORSTAI 3.12.

* Yli-Maarian srk-talo klo 18 Adventtihartaus ja kirkkokahvit.

II ADVENTTISUNNUNTAI, ITSENÄISYYSPÄIVÄ 6.12.

* Maarian kirkko klo 10 Messu, NMKY:n seniorikuoro, seppeleen lasku sankarihaudoille.
* Pallivahan kirkko klo 11 Viikkomessu.
* Maarian kirkko klo 13 Partiolaisten messu, seppeleen lasku.
* Halisten srk-koti klo 16 Halisten joulujuhla.

KESKIVIikko 9.12.

* Maarian kirkko klo 18.30 Iltamessu.

PERJANTAI 11.12.

* Maarian kirkko klo 18 Karjalan Käkösten ja Pandora-kuoron joulukonsertti. Hartaus ja glögi pappilantallissa.

LAUANTAI 12.12.

* Runosmäen srk-koti klo 12–14 Joulumyyjäiset.

* Pallivahan kirkko klo 16 Hengellisen romanimusiikin juhlakonsertti: 20 vuotta Pallivahassa, Leonard Stenroos ja Taivaasta tulee -yhtye.

III ADVENTTISUNNUNTAI 13.12.

* Maarian kirkko klo 10 Messu.
* Pallivahan kirkko klo 11 Viikkomessu.
* Maarian pappilan talli klo 14 Joulukonin ja jouluseimen sanomaa, kuvakertomus, Laurén, Pertti Pussinen.
* Pallivahan kirkko klo 19 Hyväntekeväisyyskonsertti SPR, Mieskuoro Laulun Ystävät, Veteraaniveljet, Mynämäen mieslaulu.

KESKIVIikko 16.12.

* Pallivahan srk-keskus klo 18 Joulunäytelmä (nuorten näytelmäkerho) ja kerhojen päättäjäiset, glögitarjoilu.
* Koroisten risti klo 18 Koroisten ristin jouluhartaus, omat lyhyt mukaan.

PERJANTAI 18.12.

* Maarian kirkko klo 19 Turun NMKY:n seniorikuoron joulukonsertti.

IV ADVENTTISUNNUNTAI 20.12.

* Maarian kirkko klo 10 Messu.
* Pallivahan kirkko klo 11 Viikkomessu.
* Halisten Virnamäki klo 17 Eläinten joulurauhankalustus.

JOULUAATTO 24.12.

* Pallivahan kirkko klo 14 Lasten joulukirkko.
* Kärämäen kappeli klo 15 Jouluaaton kynttilähartaus.
* Maarian kirkko klo 16 Jouluaaton hartaus, Pia Pajala, laulu, Helena Vuola, sello.

* Maarian kirkko klo 22 Jouluyön messu, Venla Niemi, viulu, Tuija Niemi, piano.

JOULUPÄIVÄ 25.12.

* Maarian kirkko klo 6 Jouluaamun jumalanpalvelus.
* Pallivahan kirkko klo 10 Joulukirkko.

TAPANINPÄIVÄ 26.12.

* Maarian kirkko klo 10 Messu.

SUNNUNTAI 27.12.

* Maarian kirkko klo 10 Kauneimmat joululaulut -messu
* Pallivahan kirkko klo 17 Johannesmessu, Kansanlähetykset, Pyry Winter, Mikko Laurén.

KESKIVIikko – TORSTAI 30.–31.12.

* Pallivahan kirkko Rohkeasti huomiseen -uudenvuodentapahtuma, Kansanlähetykset, Laurén, Spoof.
* Pallivahan kirkko to 31.12. klo 21.30 Ehtoollishartaus.

UUDENVUODENPÄIVÄ 1.1.

* Maarian kirkko klo 10 Messu, Kansanlähetykset, kirkkokahvit.

SUNNUNTAI 3.1.

* Maarian kirkko klo 10 Messu.
* Pallivahan kirkko klo 11 Viikkomessu.

LOPPIAINEN 6.1.2016

* Maarian kirkko klo 10 Messu.
* Maarian kirkko klo 11 Kauneimmat joululaulut -messu.

KAUNEIMMAT JOULULAULUT

KE 9.12. klo 13 Maarian kirkko: Eläkeläisten kauneimmat joululaulut.
TO 10.12. klo 13 Hepokullan srk-talo: Kauneimmat joululaulut, Maarian tyttötrio.
LA 12.12. klo 15 Runosmäen srk-koti: Kauneimmat joululaulut, Simo Inkeroinen, laulu.
SU 13.12. klo 15 Pallivahan kirkko: Lasten kauneimmat joululaulut, lasten joulukuvaelma.
SU 13.12. klo 18 Maarian kirkko: Kauneimmat joululaulut, Aapo Korhonen, tenori.
MA 14.12. klo 18 Hepokullan srk-talo: Kauneimmat joululaulut, Maarian tyttötrio.
KE 16.12. klo 18 Kotimäen srk-talo: Kauneimmat joululaulut, esiintymässä myös päiväkotilapsia.
TO 17.12. klo 13 Yli-Maarian srk-talo: Kauneimmat joululaulut.
TO 17.12. klo 17.30 Maarian kirkko: Nuorten kauneimmat joululaulut. Joululaulujen jälkeen nuorisotyön joulujuhla ja nuorten bändi Pappilan tallissa.
SU 20.12. klo 18 Maarian kirkko: Kauneimmat joululaulut, Verbum Sonans –kuoro.

TOIMITILAT

Maarian kirkko, Maunu Tavastin katu 2
Pallivahan kirkko ja seurakuntakeskus, Paltan katu 2
Maarian pappila, Sorolaisenkatu 4
Hepokullan seurakuntatalo, Varkkavuorenkatu 23
Kotimäen seurakuntatalo, Arkeologinkatu 1, Jäkärlä
Yli-Maarian seurakuntatalo, Mittumaarintie 73
Raunistulan seurakuntatalo, Murtomaantie 12

Muutokset mahdollisia. Lisää seurakunnan toiminnasta löydät Kirkko ja me -lehdessä sekä www.maarianseurakunta.fi.

Kuralan Kylämäki: Joulu 2015

Isoäidinaikainen joulu 5.–13.12.

Kuralan Kylämaässä maalauskoti valmistautuu viettämään joulua 1950-luvun malliin. Iso-Kohmon emäntä valmistaa jouluruokia, tuvassa tuoksuvat piparimausteet ja salissa koristellaan kuusta.

La 5.12. klo 11–15
Ti-pe 8.–11.12. klo 9–14
La-su 12.–13.12. klo 11–17

Kokeiluverstaan kynttiläpajat

Kynttilöiden valmistusta perinteisin menetelmin. Vapaa pääsy!

La-su 28.–29.11. klo 12–16
La 5.12. klo 12–15
La-su 12.–13.12. klo 12–16

Kädentaitajien joulutori 12.–13.12.

Hanki lämmöllä tehdyt persoonalliset pakeetit pukinkonttiin!
La-su klo 11–17

Joululahjavalvojaiset 15.12.

Askartele koristeet ja ihanat lahjat pukinkonttiin tai taiteile aineettomien joululahjojen lahjakortteja.
Ti klo 13–21 Kokeiluverstaalla

Kuralan Kahvila Omena ja Kaneli avoinna museon aukioloaikoina.

Tervetuloa Kylämakeen,
Jaanintie 45, 20540 Turku.
Puh. 02 2620420.

Kuralan Kylämaen emäntä valmistele joulua.

SAUTILA OY

Turkulainen kuljetusyritys kolmannessa polvessa

- Vaihtolavakuljetukset • Vaihtolavojen vuokraus • Koukkuvaihtolavakuljetukset yhdistelmäautoilla max. 120m³ • Sepeli-, sora- ja multatoimitukset • Lumiurakat
- Teiden kastelut • Nosturiauto kappalevarakuljetuksiin • Lavettikuljetukset • Kaivuupalvelut
- Maa-ainesten kuormausta • Pyöräkuormaajapalvelut

Riimukatu 11, 20380 Turku Puh. 02 242 6416 Fax 02 242 6335
0400 221 314 0400 221 316 email: sautila@sautila.com www.sautila.com

MONIPUOLINEN LAATUVALIKOIMA

PIKKUHERKUISTA REILUIHIN RUOKA-ANNOKSIIN!

• VEIKKAUS

- OLUTTA MUKAAN JOKA PÄIVÄ
- MYÖS KALASTUSLUVAT MEILTÄ!

TERVETULOA!

Aukioloajat: ma–pe 8–21, la 12–20, su 12–20

GRILLI JA ELINTARVIKEKIOSKI

HALISTUPA
Emmauksenkatu 1, p. 02 253 9564

Hyvinvointia
rakentamassa

ORION

Pertti Pussinen

Halisakka Anita Pussinen keskustelee ystävänsä Huda Husainin kanssa kirkon kaisla-ohjeesta.

Syksyiset säilöntäpuhat keskeytyvät hetkeksi Anita ja Pertti Pussisen kauniissa kotikeittiössä. Karitoitamme Halisakkamme Anitan elämänpolkuja yli 40 vuotta sitten Sotkamosta Turkuun ja siellä Röntä-mäkeen Maarian kirkon kaislaan.

Halisakka 2015 Anita Pussinen

Halisukko 2015 Jorma Lehtelä alias Juke tai Olma

Otsikossa mainitut lempinimet on Halisukkomme saanut harrastuksiansa, musiikin ja soudun, parissa. Kotijoukoissa hän tottelee nimeä Jote.

Halisukon valintaperusteina pidetään sitä, että hän asuu ja toimii Halisten kaupungin osassa ja että hänet tunnetaan alueella.

Soittaen sydämiin

Jorma Lehtelä on viihdyttänyt useiden vuosien ajan Halisilla ja Koroistenniemen

yleisötahtumien väkeä.

Lempinimi Juke on tullut turkulaisen Jukepoika-yhtyeen solistin roolista ja jäänyt taiteilijanimeksi myös trubaduurille.

Myös Juken Vili-poika esiintyy ajoittain isänsä kanssa duona milloin pianoa milloin kitaraa soittaen, tekeepä

myös omia kappaleita ”perheduolle” soitettavaksi.

Myös nuorempi poika Veikka on nähty ajoittain kolmantena jäsenenä rum-pupatterin takana. Perheestä syntyy näin helposti ”Trio Lehtelä” menneiden vuosien tutuksi tulleen Trio Lehtelän jatkajaksi.

Opettajan työn ohessa Halisukkomme tekee myös yksin trubaduurikeikkoja, pikkujoulukausi on alullaan ja esiintymiskalenteri täyttyy nopeasti.

Soutaen mestaruuksiin

Jorma Lehtelä muutti Turkuun Valkeakoskelta 1984 ”soutamaan ja opiskelemaan, nimenomaan tässä järjestyksessä”, sanoo Jorma.

Soudusta tuli Halisukkomme päätyö moniksi vuosiksi, sillä 1985–1992 hän souti maajoukkueen olympiavalmennusryhmässä ja osallistui 1988 Soulin olympialaisiin, joissa sijoittui Reima Karp-

Kajaanin opettajanvalmistuslaitoksesta löytyi elämänkumppani ja tie toi Pussisen pariskunnan töihin Turkuun.

Perhe kasvoi. Sukulaisia ei ollut Turussa. Ystäviä löytyi Maarian seurakunnasta. Niinpä Anita tuli mukaan seurakunnan perhe- ja pyhäkoulutyön johtokuntaan. Siellä kehitettiin perhe- ja parisuhdetyötä. Monet yhteiset tahtumat kokosivat runsaasti lapsiperheitä. Esimerkiksi pappilan tallin vapunaaton tahtumat olivat erittäin suosittuja.

Seurakunnan Itä-Maarian alueneuvostossa Anita toimi 12 vuotta, jona aikana monet hänen ideoimansa toiminnot elivät edelleen. Yleisö on saanut perehtyä Maarian keskiaikaiseen kuvakirkkoon ja hautausmaahan Anitan ja Pertin opastuksella. Pappilan suuri jouluseimi on syntynyt paljolti heidän ansiostaan. Sen äärelle voimme pysähtyä tänäkin adventtina. Villasukkapiiri kutoo ja lahjoittaa kymmeniä sukkapareja yömaajoukkojen asukkaille.

Ystäviä ympäri maailmaa

Vastuu Runosmäen lähetyspiirin toiminnasta, osallistu-

minen porkkanamarkkinoille ja varainkeruu Kenian koulutyön tukemiseen ylläpitää suhdetta lähetystyöhön. Lähetystyöstä pariskunta sai vahvan kokemuksen lähettävyydenä 1991–1993 Keniassa.

– Elin itse vieraassa kulttuurissa ja koin, miten tärkeää on saada kontakti paikallisiin ihmisiin ja tutustua heihin, Anita toteaa. – Tämä on motivoinut minut luomaan yhteyksiä ulkomailta tänne tuleviin ihmisiin.

Halisakkamme Anita kertoo maahanmuuttajaperheiden ystävyyssuhteista, jotka ovat kestäneet lähes 20 vuotta ja muodostavat verkostoja niin katolilaisiin kuin muslimeihinkin. Ystävien kesken ei tarvitse luopua omasta vakauksesta.

Opetuskoti-Mustikan kautta on tarjoutunut tilaisuus maahanmuuttajatyöhön. Vapaaehtoistyönä Anita opettaa suomenkieltä luku- ja kirjoitustaidottomille maahanmuuttajajärjestöille ja lapsille.

Kulttuurinautintoja matkoilla ja kotimaisemissa

Eläkeläisenä on mahdollisuus matkustella ja tutustua uusiin kulttuureihin. Helpoiten se onnistuu omatoimimatkoilla.

Muistojenmatka Keniaan tehtiin tämän vuoden keväällä, Sveitsissä käytiin kesän alussa, mutta kotimaan matkat ovat myös avartavia. Matkakertomukset tuovat esille matkojen upeita kokemuksia, joista kuulijakin voi rikastua seurakuntailloissa.

Kahdeksan lastenlasta ja koko perhekunta kokoontuu viikoittain nauttimaan Anitan ja Pertin runsaasta ruokapöydän tarjoilusta. Metsänantimet ja puutarhapuuhat muodostavat akkamme innostuksen kohteen ja jalostuvat moniksi hyväntekeväisyydenkin myyntituotteiksi.

– Me asumme hyvin merkittävällä kulttuuri- ja kirkkohistoriallisella alueella. Koroinen, Maarian kirkonseutu, Ristimäki paikkoina ja useat merkkihenkilöt Agricola, Finno, Kalm, Haavio ja monet muut pitäisi tuoda asukkaiden tietoisuuteen kotiseutunsa historiallisena pohjana. Toivottavasti Reformaation merkkipäivä 2017 tarjoaa mahdollisuuden tähän, sanoo Anita. Samana vuonna vietetään myös itsenäisen Suomen 100-vuotisjuhlaa.

Teksti: Pirjo Ranti

Jorma Lehtelä

Soutu on Jorma ja Nina Lehtelän yhteinen vauhdikas harrastus ja kilpalaji.

pisen kanssa pariairokaksi-koissa sijalle 12/17. Paras arvokisasijoitus oli 7. vuoden 1986 MM-souduissa Nottinghamissa.

Jorma Lehtelällä on hallussaan 21 Suomen mestaruutta ja useita voittoja eri veneluokissa Masters-sarjan maailmanmestaruuskisoissa, joissa Olma nykyisin Jorma kilpailee veteraanitasolla. Viimeksi kilpailtiin kuluneena kesänä Hazewinkelissä, Belgiassa, jossa soutukilpailu-ura sai täyttymyksensä 30-vuotisjuhlan merkeissä, sillä Jorman MM-kisaura sai alkunsa samalla radalla vuonna 1985.

Soutaminen vetää puoleensa monena päivänä viikossa niin avomerelle kuin Aurajoellekin kotirannasta lähdettynä. Vaimo Ninakin on liittynyt pari vuotta sitten soutujoukkoihin ja saanutkin menestystä miehensä Jorman kanssa kaksikkojen sekalähdöissä Masters-kisoissa.

Vaihtoehto Koroisten tiehankkeelle

Koroisten-Halisten-Orikedon seutua Jorma kehuu luonnonläheisenä ja kauniina asuinalueena – ja tietenkin Aurajokea, jonka partaalle hän on kunnostanut kotitalonsa pihapiireineen – nikkarimiehiä kun on.

Tulevat tiehankkeet, jotka halkovat Koroisten ja Halisten väliin jäävää peltomaisemaa, eivät miellytä Jormaa. Hänen ehdotuksensa on, että ongelmallinen ns. Prisman rautatien tasoliittymä ratkaistaan kevyen liikenteen alikulkutunnelilla ja tielinjaus viedään suoraan Maarian kirkon ja Prisman välistä peltoa pitkin Orikedolle ja ohikulkutielle.

Näkemykseen on helppo yhtyä ja se tulisikin viedä päättäjien tietoon, kulttuurimaiseman vaalijoita löytyy alueelta runsaasti.

Teksti: Pirjo Ranti

Nina Lehtelä

Lehtelän Vili (vas.) ja Juke ovat tuttu ja suosittu muusikkoduo Halisten ja Koroisten yleisötahtumissa.